

Vakar atsirado vienas foto... kuris leido 421 peonas... spūsta spūsta foto... fotografavo kelias... ir kasykloje atrado pu...

Tai tiek išleidžiama karo reikalams! Kadangi ginčavimosi... gaula ant darbininkų ir... tad ir be karo... masės atsikursi bado...

Anglija ir Francija demonstruoja savo... Cemberlenas ir Daladje... nuo tokiu frontu, kuris... agresija. Jie nori gauti Sovietų... bet tik apgyntumui savo... frontu.

DANCIGAS, Birželio 1.—Na... laikraštis Vorpostem' rašo... kad nuo "lenkų teroro" iš Lenkijos... atbėge 5,000 vo... kraujo pabėgėlių.

Ji suvartaus, jis tuomet grobie... si prie policijos. Bet ir die... nepesė. Policijos viršininkas... reiški, kad kas taip... gisai su merginomis... lo' tamėti tiek...

PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Twice-weekly...
per in Canada. Published by the...
Press Association, 2, O. Station...
Box 1023, Toronto 5, Ont., Canada.

LIAUDIES VOKALASAS

Kanados Lietuvių Darbo... Laikraštis

Visų Šalių Darbininkai, Vieni...
Nieko Neprašimėit, Tik Retažius, O...
Išlaimėsit Visą Pasauli!

Nr. 335 PENKTADIENIS, BIRŽELIO (JUNE) TORONTO, ONTARIO META I VIII

ANGLIJA NENORI GINTI ABALTIJO VALSTYBES

Delto Sovietai Abejoja Ar Anglija ir Francija Nori Kovoti Prieš Agresiją

V. MOLOTOVAS

MASKVA, Birželio 1. — V. Molotovas, Liaudies Komisarų Tarybos pirmininkas ir užsienio reikalų komisaras, pareiškė, kad Cemberleno pasiūlymai neat-sako reikalui.

Cemberlenas savo notoj neduoda garantijos Baltijos valstybėms. Todėl, Molotovas sako, kyla abejonė, ar tikrai jie nori sulaukyti agresiją.

"Mes norime taikos, bet mes privalome atminti Stalino perspėjimą apie ištraukimą kaštų iš ugnies," pareiškė Molotovas.

Kaip pasirodo, tai Cemberlenas tik išsisukinėja. Jeigu tikrai jis norėtų sulaukyti agresiją, tai pasisakytų už gynybą ir Baltijos valstybių.

Sovietai sutinka stoti tik į tokį bloką, kuris turėtų tikslą kovoti prieš agresiją, o Cemberlenas, kaip atrodo, nori sudaryti bloką tik Anglijos imperijos interesų apsaugojimui.

VYRIAUSIAS TEISEJAS UZGYRE PADIDACIAV

OTTAWA, Ont. — Vyriausias teisėjas Greenfield padidėjęs įstatymų pripažino neprieštaringai- jandū federaliams įstatymams.

Tokiu būdu Quebec valdžia sutelkta šalia federalinio darymo. Tačiau šis butų, kuomet Hitlerio a- gentams ir kanadiškiems jų draugams fašizmas duokana pilna laisvė net ir karinio ma- tro mokintis.

Gerai Sekasi Lietuvos Pavilionui Pasauli Parodoj

NEW YORK. — Lietuvos Pavilionas Pasauliniame Parodoj turi didelį pasisekimą. Pasaulinės Parodos Vadovybė gavo kelis prašymus iš įvairių mokyklų atsiųsti Lietuvos skyriaus eks- ponatų-parodinių daiktų nuot- rautų. Generalinis konsulas ga- vo toki prašymą net iš Quebeco, Canada, iš oficialios įstaigos prašant įvairių Lietuvos eksponatų nuotraucų.

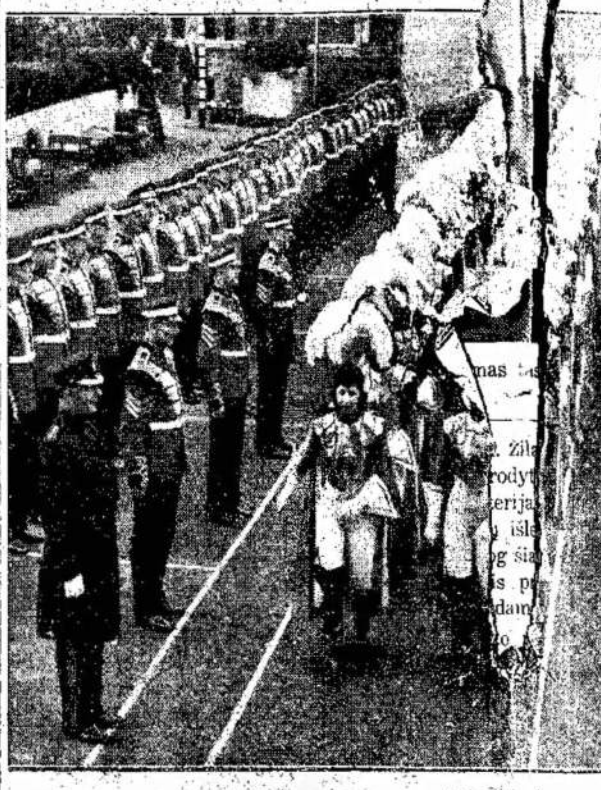
Tą laišką rašęs Žemės Ūkio Ministerijos valdininkas nurodo, kad ji nustebino Lietuvos pa- žanga žemės ūkio srityje ir kad is Lietuvos ūkinis senj val- stibus galėtu imti pavyzdį.

LONDONAS, Birželio 1. — Nors Molotovas savo kalboje nu- rodė, kad Cemberleno pasiūly- mai Sovietams nepriimtini. Ang-lijos ir Francijos valdžios dery- bos su Sovietų Sąjunga del są- darymo apsigynimo sąjungos bus tęsiamos ir toliau.

Atrodo, kad Anglijos ir Fran- cijos valdžios yra linke pasisa- kyti ir už Baltijos valstybių gy- nimą. Valdžios atstovas parei-škė, kad Cemberleno planas tik- neišvardino tų šalių, tačiau sto- vi už sulaukymą agresijos, ne- žiūrint kurioj Europos vietoj ji pasireikštų.

Francijos spauda kelia naujus reikalavimus tokią sąjungą su Sovietais sudaryti be jokių at- dėjimų.

Ginklavimosi Lenktyne Išleidžiama Po Bilijona

Mergonų paradas pasibūtinėj parodoj. New Yorke. Jie žūdi saltos srovės sargų orkestro nariai.

Vokietijos Laisvės Frontas Ragina Veikti Prieš Nazius

LYONS, Pranc. — Vokietijos Laisvės Frontas ragina veikti prieš nazius.

LYONS, Pranc. — Vokietijos Laisvės Frontas ragina veikti prieš nazius. Jie ragina veikti prieš nazius.

LYONS, Pranc. — Vokietijos Laisvės Frontas ragina veikti prieš nazius. Jie ragina veikti prieš nazius.

LYONS, Pranc. — Vokietijos Laisvės Frontas ragina veikti prieš nazius. Jie ragina veikti prieš nazius.

IR NUBISTAI

VANCOUVER, Birželio 1. — Anglijos karalius su jorlandu vakar vykdami iš Victoria į Van- couver su karališka jachtu pra- plaukė pro Galino saloje esan- nių indų koloniją.

Nuogaliai sulpio jachtas su- stoji ant krantų ir karalius pachtai sukėlė didelį smūgį.

TORONTO, Ont. — Draugas Tim Buck priėmė Rytinio Hamil- tono konstitucijos darbininkų užkvietimą būti kandidatu į fe- derali parlamentą.

Užkvietimą gavo tuoj po to, kai jis iš Hamiltono radio sto- ties pasakė kalbą apie gynybą demokratijos. Vėliau buvo at- vykusios delegacijos, su kurio

CHINAI NUVEDO JAPONU DIVIZIJAS 125 MYL. ATGAL

CHUNGKING, China. — Chi- nų armijos atmetė japonus jau

Dar Daugiau Republikonų Vadų Surišta Su Suokalbininkais

WASHINGTONAS. — Juo la- biau vyriausybė gilina si į ne- senai atidengtą fašistų sąnoks- lą smurtu nuversti prez. Roose- veltu vyriausybė, kad įsteigti fa- šistinę diktatūrą, tuo daugiau rodymų, kad su tuo sąnokslu tampriai susirišus republikonų partija.

Pastarom dienom atidengta, kad su namtinkais isvien- veikia ir jų organizacijose pri- gulį trys republikonai kongres- manai, būtent, kongresmanas Jacob Thorkelson, iš Mōntana valstijos; kongresmanas John C. Cahafer, iš Wisconsin valstijos ir kongresmanas Charles Hawks, irgi iš Wisconsin valstijos.

Visi šie kongresmanai yra na- tūrais "Ivory Shirts" fašistinė organizacijos, o pastaroji savo keliu susirius su Hitlerio agen- tūra "German American Bund, "Liberator" sistemai varo propagandą už nominavimą ir- cob Thorkelson į prezidento republikonų tikslu.

Vyriausybės atitinkamam or- ganam patikėjus visų sumū- ūktų kongresmanų kalbas, pasa- lytas kongrese įvairiais atve- jais, kad jie išpažintų, kad su- atomet savo anti-amerikani- u pagrįstus smurto motyvais.

Kongresmanas Dies, kuriu komitete esan namtinkų nam- kalbis, jėško būdų suokaltį nu- glostyti, kad išvengtų toliausia- motampininkų tvėlymų. Tačiau atgimau kad tokiam atsitikim- neiš, turimau nuversti su gab- leisimam deputatamantas.

WASHINGTONAS, Birželio 1. — U- vakar teisingumo ministeris La- pointe federalės valdžios vardu pareiškė, kad iš tų, kurie skleis Kanadai žalingą propagandą, bus atimta pilietybė.

Sis perspėjimas buvo taiko- mas visiems Hitlerio ir Muso- linio agentams, o ypatinga na- zų laikraščio Winnipeged redaktoriui Bottee.

Sis perspėjimas bus duotas po- to, kai CCF atstovas nurodinėjo, tokią žalingą propagandą veda Hitlerio ir Musolinio agentai, va- dovaujami konsulų ir kitų val- dių atstovų.

Tačiau kaip visuomenė, taip ir pažangūs parlamento nariai mano, kad vico perspėjimo ne- užtenka. Jeigu vėliau nieko ne- darys toliau, kaip iki šiol, tai nazų šnipai padarys daug žalos.

Ruro Krašte Naziai Suarštavo Šimtus Darbininkų

ESSIGN, Vokietija. — Ruro klonyje naziai suarštavo kelis šimtus geležies pramonės darbi- ninkų protestavusių prieš sau- kius darbo sąlygas geležies pra- monėje.

Darbininkams suone nazų slaptoji policija ir miekus neži- no kur juos padėjo. Del atstų susirūpinę tėvai žmonės ir va- kai, nes iš policijos negauta jo- kio žinio apie tų darbininkų li- kimą.

Arestai įvyko po to, kai dar- bininkai užprotestavo prieš labai žemas algas ir ilgą darbo dienas. Nazų valdžia sutrukdė ir Ruro klony daugiau policijos, kad sulaukius darbininkų protes- tų bangą.

BUDAPESTAS, Vengrija. — Birželio 1. — Gavus galutinus Vengrijos parlamento rinkimų duomenis, manoma labai podidės Vengrijos nazų įtaka Vengrijos vidaus reikalams. Pirmieji parla- mento rinkimų daviniai buvo pa- lankūs valdžios partijai, bet pas- kutiniai daviniai labai palankūs Vokietijos naziams.

Iki šiol turimomis žiniomis, Vengrijos vilyčių kryžiaus parti-

Teisingumo Ministeris Lapointe Pespėjo Visus Svetimų Valstybių Agentus

OTTAWA, Birželio 1. — Už- vakar teisingumo ministeris La- pointe federalės valdžios vardu pareiškė, kad iš tų, kurie skleis Kanadai žalingą propagandą, bus atimta pilietybė.

Sis perspėjimas buvo taiko- mas visiems Hitlerio ir Muso- linio agentams, o ypatinga na- zų laikraščio Winnipeged redaktoriui Bottee.

Sis perspėjimas bus duotas po- to, kai CCF atstovas nurodinėjo, tokią žalingą propagandą veda Hitlerio ir Musolinio agentai, va- dovaujami konsulų ir kitų val- dių atstovų.

Tačiau kaip visuomenė, taip ir pažangūs parlamento nariai mano, kad vico perspėjimo ne- užtenka. Jeigu vėliau nieko ne- darys toliau, kaip iki šiol, tai nazų šnipai padarys daug žalos.

Ignacas Paderewskis, garsus pianistas, kuris peritū ketvirta- dienį besirūgdamas koncertu spalpo, del ko nežinau, buvo programos, je programos, kiti- tyti į Madison Square Garden, New Yorke, buvo susirinkę 15- 000 žmonių. Del pasireiškusia širdies ligos panaikintas jo mar- šrutas.

Anglai Suarštavo Keleta Palestinos Zionistu

JERUZALE, Birželio 1. — Anglijos kariiviai ir policija va- kar suarštavo keleta daktaro David Buxspan vadovaujamų revizionistų žydų, priklausančių zionistų organizacijai. Jie kalti- nami už darbininkų neramumų sukėlimą Tel Avivo žydų tarpe.

Anglijos kariuomenė taipgi padarė keleta užpuolimų ant Jeruzalės arabų teroristinių gru- pių. Laike užpuolimų užmuštas vienas musulmanas ir užgriebta dideli kiekiai amunicijos.

Aukščiausias arabų komitetas atmetęs naujuosius Britanijos pasiūlymus, kuriais pažada į- steigti Palestinos nepriklauso- mą valstybę dešimties metų lai-

EINŠTEINAS PATARIA ŽYDAMS TAIKINTIS SU ARABAIS

NEW YORK — Mokslininkas

Liudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS
DRAUGIJOS, IŠEINA DU KARTU Į SAVAITĘ.

Prauneratoras Kulnas:
Kanadoje ir Didžiojoje Britanijoje metama \$3.06; puse metų \$1.50. Visur kitur
metama \$3.50; puse metų \$1.75. Atskira kopija 6 centai.
Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liudies Balso vardu:
LIAUDIES BALSAS
P. O. Station C, Box 1013, Toronto 8, Ontario, Canada.
Asmeniskai kreipkitės 6 Denison Ave.

Kas Susigrobia Pinigus ir Kas Turėtų Būti Daroma

Per keturis šiu metų mėnesius Kanados industrialistai pasidalino \$70,380,853 dividendų. Reikiama per visus metus jie pasidalins \$211,142,559 dividendų. Per metus laiko Kanados valdžia už paskolas procentų išmoka apie 300 milijonų dolerių. CNR paskolos laktų laikytojams per metus procentų išmoka apie 20 milijonų dolerių. O kiek tų procentų kapitalistai gauna iš provincialių valdžių, iš savivaldybių? Kiek procentų jie gauna už įvairius kitas bondus? Šauja kapitalistai? Per metus laiko gauna nepaprastai didelę sumą pinigų. Tuo tarpu ji jų išiešti negali. Kad ir kažin kaip išlaikyti gyvenimą, visų savo pajamų neišleidžia. Tokiu būdu kapitalas vis koncentruojasi bankuose. Šiandien apskaičiuojama, kad Kanados bankuose yra keli milijonai dolerių, laukiančių darbo.

Visos bėdos iš to ir paimeina, kad šiandien maža sauja kapitalistų susigrobia perdaug pinigų, o plácios masės negauna nei ant tinkamo pragyvenimo. Net ir tie, kurie dirba, gauna vos tik būtiniausius reikalingus patenkinti. O kuomet pláciosios masės nieko neperka, tuomet ir industrijos ratai negali sukisti. O tą negerumą galima pataisyti tik trumpinant darbo dieną ir didinant atlyginimą už darbą. Kči tos saujos kapitalistų pinigai nebus apkopoti, pakeliant darbininkams atlyginimą už darbą, sumažinant procentus už paskolas, dalykai į gerąją pusę nekryps. Juo toliau, tuo daugiau kapitalo kaupsis į saujos kapitalistų rankas, o darbo masės nuolatos bledės. Prie esamos technikos Kanados darbininkams užtektų dirbti po 6 valandas į dieną, gaudant nei kiek ne mažesnes algas. Tuomet bedarbių skaičius sumažėtų, o su tuo ir pašalpos fondo išlaidos. Gi kapitalistai dėl to badu nemirtų. Jie dar gautų užtekinai, kad gyventi taip, kaip dabar gyvena, ir nieko nedirbti. Tai vienintelis kelias prie šios sistemos.

Viesieji valdžios darbai šios problemos neiširs, nes viešiam darbams vesti valdžia pinigų neturi. tenka ją skolinti. O už paskolas reikia mokėti procentus. Su laiku vien procentai pasidarys sunkiausia visuomenės našta. Nekuriuose miestuose jau dabar trečdalis pajamų atiduoda procentais už skolas. Jau dabar iškyla procentų sumažinimo klausimas. Viešieji darbai reikalingi, bet pajamas reikia kelti kitu būdu. Geriausia būtų pakelti pajamų mokesčius proporcingai: kas daugiau gauna, nuo to daugiau imti. Tuomet valdžia gautų daugiau pajamų. Prie dabartinės mokesčių sistemos ji lenda į skylę. Ir šiemet jos deficitas viršija 50 milijonų dolerių. Reiks skolintis. O už 50 milijonų dolerių į metus reikia sumokėti mažiausia 2 milijonų dolerių procentų.

Ar nori, ar nemori, tačiau valdžia būtina turi eiti prie kapitalistų pinigų mažinimo, kad duoti pragyvenimą. Jei to nedarys, ateis chaosas. Skurdę gyvenanti žmonės sumenkės, išsigims į palielius, silpnaprocius. Jau dabar visokios ligoninės perpildytos. Bet į ligonines eina tik tie, kurie dar šiaip tai užsimoka. Negalinti užsimokėti nyksta namuose. Jei kas patenka į ligoninę, tai tuomet, kada jau nebeapsivelka. Tokia padėtis veda tautą prie sunykimo. Kaip parazitai vabalai sugrauzia kad ir gražiausį medį, taip parazitai pelnagrobiai sugraus Kanados tautą.

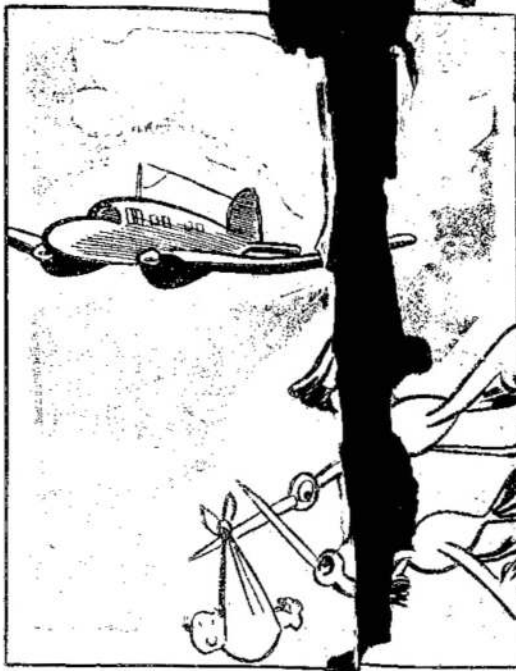
Isvien Prisipažįsta Esas Šeriamas Lietuvos Litukais

Argentinoje išeinąs ISVIEN bėpolemizuodamas su kunigų prižiūrimu SVYTURIU prisipažįsta, kad jis gauna pašalpą iš Draugijos Užsienio Lietuviams Remti. Girdi, jis leidžiamas "poros lietuvių isieivių su Draugijos Užsienio Lietuviams Remti pašalpa, kurią ji mūsų laikraščiai duoda, kaip lietuvių ir lietuvių labai tarnaujanti spaudai."

Jeigu Draugija Užsienio Lietuviams Remti šelpia Isvien tik delto, kad jis tarnauja lietuvių, tai kodėl ji neshelpia kitų lietuvių laikraščiai, kaip Argentinoje, taip ir kitur, kurie nei kiek neblogiau pasitarnauja lietuviams ir lietuvių, kaip kad Isvien, o priešingai — dar daugiau, nes jie pasiekia daug platesnes lietuvių mases? Jeigu Isvien turi būti šelpiamas Lietuvos litais, reikiama, kad argentiniečiai jo neremia. Jeigu remtų, tuomet nereiktų ir pašalpos. Mums atrodo, kad Isvien šelpiamas ne todėl, kad jis būtų geriausias lietuvių škieidėjias ir būtina reikalingas. Tikrenybėje jis buvo išleistas ir šelpiamas tik tam, kad palaikyti tautininkų valdžią. Juk ne kas kitas šelpė ir tą pačią Draugiją Užsienio Lietuviams Remti, jei ne tautininkų valdžia.

Mūsų manymu, bent kokia pašalpa bile kuriam užsienio lietuvių laikraščiai neturėtų būti duodama. Jeigu laikraštis neišleista laiko, reikiama jis neturi pritarimo. Tokio laikraščio finansavimas nenaudingas. Jeigu teikti bent ką užsienio lietuvių spaudai, tai visai, o ne vienam laikraščiai. Bet ne finansu pavidale. Finansai dabar reikalingi ir Lietuvai. Dabar užsienio lietuvių prašomi paramos. DULR finansų iš debesų negauna. Pirmesnioji vyriausybė turėjo "tikrųjų sūnų" ir "posūnių." Bet dabartinė vyriausybė nuo tokios politikos yra atsiskakius. Už tai turėtų užsižabigti ir pašalpa visiems tautininkų šalininkams.

tariamieji "tikrieji sūnūs kad tie tariamieji "tikrieji sūnai ir dukterys" lietuvių užsienyje labai mažai pasitarnavo. Tautininkų dvasios išieivai ne kartą lietuvių vardą labai išbioarojo visokiais skundais ant lietuvių organizacijų. Nei viena, didesnė lietuvių kolonija Argentinoje, taipgi ir Kanadoje, nėra laisva nuo tų bioarotojų. Montreale dar ir dabar tie "lietuvių" didvyriai skundinėja policijai lietuvių kalbos mokyklėles. Tik ten, kur nėra reakcijos, jie negali kenkti lietuviškam darbui. Laikė reakcijos nuo tų "patriotų" nukentėjo visos pažangesnės ir aktyvesnės lietuvių organizacijos. Tautininkų valdžia, remdama atžagareivių spauda, tuo pačiu laiku ignoruodama visas demokratiškas organizacijas ir jų spauda, aiškiai parodė, kad jai ne lietuvių rūpėjo, o savas kromelis. Kas tik tautininkams nepritarė, tas buvo skaitomas nebe lietuviu.

Gandras (kitam gandrui): "Mano darbas, kad mūsų darbas greit atims orlaiviai, jie daug greitesni."

APŽVAL

Kas Lietuvoj Dėjos ir Dabar Dėdasi

Kaip pasirodo, tai dabar Lietuvoj politinis judėjimas gali būti suligintas su besitaisančiu žmogum. Kada žmogus pradeda sveikti, jame veikia dvi jėgos: ligos ir sveikatos. Vienos nepajudina, o kitos stengiasi jas apgalėti. Su netekimu Klaipėdos krašto Lietuvos visuomenė ant tiek buvo išjudinta, kad tautininkams išlaikyti nebebuvo galima — jie buvo priversti prileisti prie valdžios ir kitų srovių žmones. Tačiau jų jėgos, giliai įleidę šaknis į valstybinį aparatą, nemori pasiduoti populiarium visuomenės judėjimui ir jos remiamai vyriausybei.

Labai vaizdžiai tą kovą atvaizduoja Laisvės korespondentas iš Lietuvos. Tarp kitų dalykų jis rašo:

Vos išėjus atsisaikimui apie patriotinio fronto kūrimą, įvyko du sambūs mitingai, apie kuriuos verta parašyti. Pirmasis buvo universitete. Studentai, susirinkę be partijų skirtumo, paskelbė, kad organizuoja akademinių Patriotinio Fronto skyrių. Priėmė visą eilę reikalavimų, (išskėlė net amnestijos reikalavimą, bet į rezoliuciją jo neįrašė) pareiškė, kad tolimesnis "dabar esančiųjų politinių partijų egzistavimas nesuderinamas su paskelbtąja visų lietuvių vienybe." Kadangi mitinge kalbėjo pats savanorių organizacijos pirmininkas ats, pulkininkas Gužas (buv. liaudininkas), tai pats mitingas buvo gana reikšmingas, ir jo rezoliucija 3-me punkte pažymėjo, kad "Studentai atsiliepia į Lietuvos Karių Kūrėjų Savanorių Sąjungos atsisaikimą kurti Patriotinį Frontą." Rodėsi, tuojau pat prasidės Lietuvoje ištisas sąjūdis, susirinkimai po susirinkimų, susilies visos buvusios organizacijos ir pasidarys tikroji lietuvių-patriotų vienybė. Pulkininkas Zakševičius tuojau po to mitingo sekusiame didelėme susirinkime Kaune Žaliakalnyje kvietė į Patriotinį Frontą visus, neišskiriant ir komunistų. Mitingas praėjo nepaprastu pasisekimu, kiekvienas pulkininko žodis buvo palydimas plojimais. Žmonės pajuto naują atmosferą. Vienas kalbėtojų išstojo labai susijaudinęs: "Aš nekalbėjau dvylika metų, dabar aš vėl galiu pasakyti, ką manau..." Bet kada susirinkimo buvo priimta rezoliucija apie seimo paleidimą, apie tikrą demokratinių rinkimų paskelbimą, apie tautininkų sąjungos ir jaunlietuvių organizacijos paleidimą, apie visuočių amnestiją politkalniam, — rezoliucijos inicia-

toriai policijos suimti, apklausti ir tuoj vėl paleisti. Šiandieną dieną, tautininkams sakė dalyvauti Patriotini Fronte.

Tautininkų cenzūra, kuri vis tebe veikia tokiu pat smarkumu, nebėdėdė nei eilutės rašyti apie tą frontą, nors provincijos visur kilo platus judėjimas kam vienybės frontui paremi. Buvo tik du motyvai, kuriais tautininkai aiškinosi dėl to fronto uždraudimo: 1) vokiečių atstovo Cechlino demaršas, kad Lietuvos ginklavimas esąs nukreiptas prieš Vokietiją ir prieštarauja vokiečių-lietuvių sutarčiai, kad patriotinis frontas esąs savotiškas Lietuvos frontas ir kad to vokiečiai nepasitvarkytų; 2) tautininkai nori tik tokio patriotinio fronto, koks palaikytų jų vyriausybę, o ne reikalaujantį paleisti seimą ir tautininkų sąjungą.

Taip tai tautininkai užsmaugė Lietuvos žmonių troškimą susijungti į vieną Patriotinį Frontą, ginyinui Lietuvos nepriklausomybės. Naujoji vyriausybė dėl to dar nieko nesako ir nesima bent kokių žygių tautininkų sąjungos likvidavimui. Korespondentas tęsia:

Liaudis laukia jos balso, reikalauja, kad ji aiškiai pasisakytų dėl patriotinio fronto ir rimčiau pradėtų likviduoti tautininkus. Bet vyriausybė prieš tautininkus rimtų žingsnių nesima. Šalis reikalauja amnestijos, bet vyriausybė jos neduoda, aiškindamasi, kad dar nepripredęs laikas, kad vokiečiai reikalauja amnestijos neduoti, nes Lietuvos kalėjimuose dabar sėdi beveik vieni revoliucionieriai. Prieš amnestijos paskelbimą ministras turi dar vieną "vidaus politikos argumentą": jei duosim dabar tuč tuojau amnestiją, tai reacionieriai ir vėl prikakisios 1926 metus... Nežiūrint to, kad dabartinė vieningo darbo vyriausybė turi nemažai trukumų, vistiek darbininkų organizacijos stovi su vyriausybę. Korespondentas nurodo:

Kas dėl darbininkų organizacijų, tai reikia pabrėžti, kad jos visai rimtai įvertina dabartinę padėtį ir nesiekia to, ko dabartinės sąlygos neleidžia. Komunistai šaukia savo narius stoti į šaulių sąjungą, remti ginklų fondą, o dabartinė vyriausybė žada paramą visuose jos žingsniuose, kurie tik eis visos tautos ir valstybės nepriklausomybės gynimo naudai. Charakteringa, kad ir politiniai kaliniai siūnčia sveikinimus ministrų tarybai, žada pilną lojalumą vyriausybei ir reikiama, nora ginti Lie-

tuvos laisvę su ginklų rankose. Dar daugiau: šaulių kalėjimo politiniai kaliniai aukoja ginklų fondai ir perka du šautuvus, prie Frenkelio fabriko sudarytam darbininkų šaulių būriui. Iš ko-ko, iš darbininkų dabartinei vyriausybei negėria joks pavojus to, kol ji pasiryžusi ginti Lietuvos Laisvę!

Pavojus esąs iš kitos pusės. Anot korespondento:

Tautininkai dar nenuginčiuoti. Jų rankose dar yra didžiulis aparatas, daugybė priemonių varžyti ir slopinti sąjūdį. Ir įdomu, kad tą slopinimą ir tautininkai ir liaudininkai vienodai argumentuoja: vokiečiai neleidžia, vokiečiai grasina. Bet nėra jokios abejonės, kad dabartinį tautininkų tarpe yra žmonių, kurie nori suvaidinti Hachos vaidmenį. Vokiečių agentai nenurimsta. Po Lietuvos kaimų, ypatingai Šiaurės Lietuvos ir Suvalkijoje, slankioja agitatoriai, kurie įtikinėja, jog vokiečių nėra ko bijoti: ateis Hitleris ir padarys tvarką: gerų kelių pristatys, skolas panaikins, plytų privės mūro namams statyti, geras kainas už produktus mokės... Vokiečių gestapo siekia daug aukščiau — į pat lietuviškos "gestapo" viršūnes. Vokiečių šalininkų yra ir generalitete. Ne taip senai prieš Raštikį buvo ruošianus sąmokslas: keli generalai turėjo jį nuversti. Tas sumanymas nepavyko. Po to, Raštikis pravedė eilę pakeitimų, apsisistatė švaresniais žmonėmis, atrodė, kad pavojus praėjo. O ne taip senai gen. Saladžius dar grasino: dar pora koncentracinių stovyklų ir bus po patriotinio fronto... Kalbama, kad gen. Saladžius, gen. Adamkevičius ir dar kai kas iš aukštųjų žvalgybos viršininkų yra buvę suimti, bet netrukus vėl paleisti. Joks pervergimas prieš dabartinę vyriausybę neturėtų pritarimo. Karo pavojus — štai esminis dalykas, kurio akivaizdėje tikrieji patriotai atideda į šalį visus grupinius ir net klasiškus interesus, kad tauta būtų kuo atsparesnia, kuo vieningiausia.

Prie blogųjų apsiereikimų korespondentas pridėda ir tą, kad liaudininkai aiškina, jog su vol-demarininkais esą galima bendradarbiauti, nors yra gerai žinoma, kad jie yra Hitlerio simpatikai.

Moterys Diskusuokime Montrealiečių Pakelta Klausimą

TORONTO. — Užperėjame Liaudies Balso numerįje pasigirdo montrealiečių lietuvių moterų džiuginantis balsas, kurio torontietės jau senai laukė. Montrealietės nurodo, kad reikalinga sucentralizuoti Kanados lietuvių moterų veikimą. Pakelta klausimas diskutuotinas. Montreale randasi keli šimtai moterų, daugelis iš jų priklauso vienai ar kitai organizacijai. Manau, kad ant vienokio ar kitokio pamato turėtų susiorganizuoti centralinis komitetas. Tikslai žinoma, kitų kolonijų moterys taip pat turėtų diskutuoti kaip tą centralizaciją padėti.

Montrealietės siūlo visoms LLD kuopoms diskutuoti šį klausimą, paskui jį pakelti suvažiavime. Taip pat siūlo įvesti Liaudies Balse Moterų skyrių. Aš užgiriui montrealiečių šūki, nes tas reikalas senai jau pribrėndęs tikrai nežinau ko mes laukiame, o gal neturėjome progų.

Nors jau mažai laiko liko iki suvažiavimo, delko negalėsime tą klausimą tinkamai apdirbti, bet vienok montrealietės, torontietės, winniipegietės, edmontonietės ir kitų kolonijų draugės neturėtų palikti jo neapdiskutuoti. Kur galimybės leidžia, tur-

me skubiai susirinkti susirinkimus ir gautas komones pranešti suvažiavimui ir spaudai. Būtų gera, kad ir pavienės draugės įsistartų.

Noriu pažymėti, kad mes, torontietės, prieš LLD Kuopos Moterų skyriaus kaip ir neturime, o praktika parodo, jog kur veikiam bendrai, ten gaunasi geresnės pasekmės. Ir ištikrųjų, jeigu paimsime moterų veikimą, kur tikrai nežengsime, visur susidursime su moterų ekonominiu pavergimu. Todėl manau yra reikalingas LLD centralizuoti moterų veikimą. Man atrodo, kad anksčiau ar vėliau kanadietės turėsime kelti obalsų už visos Kanados lietuvių moterų atstovių suvažiavimą, kad prie bendro veikimo pritaikius visokių įsitikinimų moteris.

Lietuvių Literatūros Draugijos Kanados kuopų atstovų suvažiavimas įvykstantis birželio 10-11 dienomis, turėtų priimti rezoliuciją, nurodantią, kad visos kuopos privalo padėti moterims, nežūrint po kokių vardu jos veiktų.

Kalbant apie moterų skyriaus reikalingumą Liaudies Balse, noriu priminti, kad turėtų būti ne dviejų, trijų ar penkių pasisakymas. Turėtume padiskusuoti ne tik tiktai kokie raštai talpinti, bet ir koks atgalvis turėtų būti.

Surdegio Marijona

Montrealiečiai Parėmė Klaipėdos Krašto Pabėgėlius

MONTREAL. — Lietuvos Nepriklausomybei ginti komitetas, gegužės 21 dieną susaukė masinį susirinkimą. Į tokį, tokiame reikalui šauktą susirinkimą privalėjo atsilankyti nemaža lietuvių, bet atėjo neuždaugiausia, tačiau atsilankiusieji gausiai parėmė Klaipėdos krašto pabėgėlius.

Į minėtą komitetą įeina atstovai nuo Vytauto Neprigulmingo Klubu, nuo Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės D-jos, nuo Švento Jono-Kazimiero Pašalpinės D-jos, nuo Lietuvių Darbininkų D-jos ir nuo Lietuvių Literatūros D-jos kuopų. Šios draugijos tvirtai stoja už Lietuvos nepriklausomybės gynimą, remia moraliai ir materialiai. Šiuo kartu Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinė D-jos parėmė Klaipėdos krašto pabėgėlius su \$20, Lietuvių Darbininkų D-jos su \$10, ir Lietuvių Literatūros Draugijos abi kuopos su \$10 ir publika suaukavo \$24.22. Viso suaukavo \$64.22.

Gegužės 24 d. komitetas turėjo savo posėdį, kuris sutvarkęs reikalus, atsakė padarytas išlaidas, \$58 pasiuntė Lietuvos. Iš tos sumos 3 dolerius pasiuntė ginklų fondui, o 55 dolerius Klaipėdos krašto pabėgėlių šelpimui. Nekuris laikas atgal, minimas komitetas pasiuntė Kanados valdžiai rezoliuciją, reikalaujantią užtarti Lietuvą. Į tą rezoliuciją valstybės posekretorius atsakė sekamai:

Office of the Under-Secretary of State for External Affairs, Canada, Ottawa, April 18-th, 1939
Dear Sir:
The High Commissioner for the United Kingdom has transmitted to this Department your communication of April 1-st regarding the cession of Memel to Germany. The Prime Minister directs me to say that the expression of your opinion on this matter is being carefully noted. Sis atsakymas, kuriame skambina, kad aukštasis Suvienytos Karalystės komisijonierius mūsų rezoliuciją persiuntė užsieny reikalų ministerijos departamentui ir Ministeris pirmininkas pa-informavo valstybės sekretorių, kad į mūsų nuomonę bus atkreipta atyda, parodo, kad mūsų komitetas dėl apgynimo teviškės pasakė savo žodį ten, kur reikėjo jis pasakyti.

A. Lukša

PASTABOS

Japonija pradėjo provokuoti susikirtimus su liaudiška Mongolija ir girtis, kad jos laktiniai nmušė arti 50 sovietišky orlaivių, netekdami tik vieno savo orlaivio.

Tas daroma su tikslu kad parodyti Čemberleniui, jog Sovietai gali būti greitai įtraukti į karą ir kad Sovietų oro jėgos silpnos, ir nubaidyti jį nuo sąjungos su Sovietais.

Anuo sykiu panašią propagandą pravarė Lindbergas.

Visi reacionieriai, Hitlerio ir Musolinio garbintojai Sovietų Sąjungos, Anglijos ir Francijos bloko balsiai nemori. Doro viską, kad tik pastoti kelia.

Gi taikos ir demokratijos mylėtojai tokiame bloke mato didelę atgaivą. Jeigu tik šis trijų sąjunga susidarytų, Hitlerio ir Musolinio apetitams kelias būtų užkirstas. Tuoj po to, kai pasiektų, jog Anglija daro dilemą nusileidimus ir principe priima Sovietų pasiūlymus, tempiamas Europoje žymiai atslūgo.

Bet iš Molotovo kalbos paaiškina, kad Čemberlenas Sovietų pasiūlymą taip sudarkė, kad maža kas gero jame belieka.

Atrodo, kad jis nori gauti Sovietų pagalbą gynymai Anglijos ir Francijos interesų, o kas liečia sulaukiamą agresijos bendrat, tai visai nesutinka.

Atsisakymas ginti mažas Baltijos valstybes reikiama atsakymą kovoti prieš agresiją

Tačiau atrodo, kad masinis spaudimas privers Čemberleną visus baikas nustumti į šalį, o pradėti kalbėti rimtai.

Kaip kitur, taip ir Anglijoje auga opinija, kad Sovietų Sąjungos, Francijos ir Anglijos blokas turi būti antiagresinis blokas, o ne vien nekurių valstybių gynimo bloku, arba kitaip pasakius, vien Anglijos imperijos interesų gynimo bloku.

Iš Kauno praneša, kad Lietuvos valdžia nutarė uždėt dar 25 procentus mokesčių ant nejudamo turto, kapitalo, ant biznio pelnų ir profesionalų įplaukų, kaip nepaprastų takų.

Dėl to, žinoma, turtingesnieji naujos vyriausybės nepagalbystės, Ne veltui atsiranda tokių, kurie aiškina, kad nauja vyriausybė negeera, kad prie Hitlerio būtų daug geriau. Mat prie Hitlerio visiška našta kraunama ant darbininkų, o turčiams leidžiama susikrauti dar didesnius pelnus.

Laikraščiuose pasirodė žinios, kad Italija žada siųsti savo kariuontenę į Kiniją, kad padėti japonams nugalėti kinus.

Frankas taipgi sutinkas pasiųsti vieng diviziją, kartu su 30,000 italų.

Atrodo, kad Kinija virs kita Ispanija. Fasistiniai draskiniai suokalbinau pasmaugti kitą šalį.

Tai dar vienas laktūnas žuvo. Turiu mintyje Tommy Smithą, kurs norėjo perskristi Atlanto vandenyną mažu orlaiviu. Pirmojo žuvo švedas Backmanas, užsimojęs nuskristi į Švediją.

Pasirodo, kad tokie žygiai neinaudingi. Su draška ir pasiryžimu gamtos skerspinių neapgaleti.

Dideles keliones atliekant reikia naudoti mokslą, techniką. Paimti galingus orlaivius, panaudoti visas kitas priemones palengvinimui skridimo, kaip tai radio ir kita. Tik tokie skridimai gali atnešti naudą mokslui ir aviacijai.

J. Yla
Drauge, ar jau atsinaujina pasibaigusį prenumeratą?

Mokslas, Technika ir Įvairenybės

Sovietų Sąjungos Paroda Pasaulinėj Parodoj

Sovietų Sąjungos ekonomika, kultūra ir politika Pasaulinėj parodoj New Yorke atvaizduojama trijuos pastatus — pagrindiniams Sovietų Sąjungos Paviljone, Arktikos Paviljone ir Tautų halėje.

Tautų halė randasi priešais pagrindinio paviljono kairįjį sparną. Šioje Sovietų halėje pavaizduojama politinė ir socialinė Sovietų Sąjungos struktūra. Įvairių socialistinės šalies skulptorių ir paįsojų paįsojų, statulomis ir bareljais atvaizduojamas Sovietų Sąjungos tautų gyvenimas. Čionai randasi Lenino ir Stalino bareljai ir Kalinino, Molotovo bronzinės statulos.

Halės sienos ir lubos iškraibotos vienuolikos respublikų antspaudomis ir kitais meno kūriniais, vaizduojančiais respublikų gyvenimą. Respublikų antspaudus iškaisytos iš juvelyrų ir pusiaubrangųjų akmenų, kas liūdi, kad Sovietų Sąjunga turi didelį patyrimą juvelyrų gamyminė.

Ant sienų esančios diagramos atvaizduoja Sovietų Sąjungos valdžios struktūrą, pradedant

vietiniais sovietais ir baigiant aukščiausią įstatymišką įstaigą — aukščiausiojo Sovietu. Tuo pačiu laiku automatiškai veikiančios judomųjų paveikšų aparatas parodo 1937 metais Aukščiausiojo Sovieto rinkimų scenas ir pirmąją to sovieto sesiją Kremljuje.

Halės centre, ant didelio stalo spausdintos Sovietų Sąjungos sukrauta kelios kalbomis atspaudintos Sovietų Sąjungos konstitucijos kopijos.

Sis skryius atvaizduoja visą administracines sistemas pakaitę, prapildę 1917 metų spalyje, ir suteikia puiką iliuminaciją, kaip tvarkosi ir žengia į tobuliausią valdymąsi 170 milijonų žmonių.

Didžiajam arba pagrindiniam Sovietų paviljone atvaizduojama Sovietų architektūra, statyba, datė, plastiskas menas, socialistinio darbo ekonomija, transportas ir elektros jėga, socialistinių miestų statyba ir viena kita kultūra.

Šio pastato centralinį pyloną puošia septyniolika dešimtų devynių pėdų aukščio iš neapsterilancio plieno pastatyta statula, vaizduojanti Sovietų Sąjungos statyba, bet ir žmonių ekonominio gyvenimo gerėjimas, apšvietos nepaprastas augimas ir visa

sparčiai auganti kultūra. Parodos lankytojai teigia, kad Sovietų Sąjungos paviljonas yra vienas iš gražiausių ir parodai daugiau atsakančių paviljonų. B. D.

Senos Tradicijos Sutrukdė Karinei Stovyklai

Sale nuosavų žemių. Europoj randasi žemės plotai, priklausa miestų, miestelių bei kaimų bendruomenėms. Tokius bendros žemės plotus turi ne tikai Lietuvos miesteliai bei kaimai, bet daug jų randasi ir Anglijoj. Lietuvoje ir kitose nekuriose valstybėse tokių sklypų reformoms likimą nustato žemę valdančios bendrijos. O Anglijoj kai kur yra užsilikusios tradicijos, kad bendrija neturi teisės bendrą žemę perleisti kam nors be seniausio to miestelio ar kaimo gyvenytojų sutikimo.

Su šia tradicija šiomis dienomis susidūrė net Anglijos karo ministerija. Ji numatė reikalą paimti savo žinion nedidelio Hythe miestelio, bendrais pagrindais valdomą, žemės plotą ir jį paversti karine stovykla. Gyventojai gal būt ir sutikė, bet teko susidurti su seniausiu šio mies-

Čia matomas las prietaisas, kurio pagalba buvo išimti iš submarino Squalus 33 žmonės. Dešinėje — Blaudas, vienas iš išgelbėtų, sustinka su savo žmona.

telio gyventojų. Žilagalvis senis, norėdamas parodyti savo galybę, karo ministerijai atsakė, kad prieš 140 metų išleistas įstatymas nusako, jog šiandien sprendžiamasis žodis priklauso jam ir juo naudodamasis pasakė, kad neleisias te ploto paversti karine stovykla net ir tame atveju, jei apeliuotų ir pats karo sekretorius.

Valstybė, Kuri Savo Tarnautojams Atlygindavo Kailiais

Jungtinių Valstijų garsusis Smithsonian institutas surado vertingos istorinės medžiagos, parodančios, kad po revoliucijos įsikūrusi dabartinės Tennessee valstijos rytinėje buvusi Franklino valstija, savo tarnautojams algas mokėjo to krašto žvėrelių kailiukais.

Rekordai parodo, kad tos valstijos rytuose buvusi Franklino valstija gaudavo per metus po 300 bebrų kailių, šeimelio raštinkas po 200 bebrų kailių, šeimelio nariai po 3 kailius o gubernatorius gaudavo 1,000 stirnų kailių. Kitiems valdininkams buvo atlyginama kitokiais kailiais, dabar retai užtiknamais. Tuo laiku bebro kailis buvo vertinamas šešis šilingus, o kiti kitokiais kainomis, atitinkamomis valiutos kainai.

Taip pat Smithsonian institutas, besistengdamas Nacionaliam muziejui sudėti dabartinių tvarinių visus pavyzdžius, aukštų kalnų uolose ir miškuose surado visų eilę retai kam žinotų keistų tvarinių, kurių skaičiųje

surinko 180 paukščius ir 87 pienžindžius.

Prieš Du Mėnesių Persiskyrę Vėl Vedasi

Gal būt nė vienoje profesijoje neįvyksta tiek daug persikryvių, kiek autorių tarpe. Retas kuris Hollywoodo aktorius ar aktorė ilgą laiką išgyvena poroje. Dažniausiai jie susituokia, skyriasi ir vėl tuokiasi, tik tai, žinoma, dažniausia sudarydami jau naujas poras.

Bet pasitaiko, kad nekurie panori grįžti į tas pačias poras. Štai, prieš porą mėnesių judėjo žvaigždė Jean Chatburn persiskyrusi su aktoriumi Franku Orsatti šiomis dienomis padavė prašymą leidimui vėl vesti su Orsatti.

Reikiama aktorių pora persiskyrė, o už 2 mėnesių vėl sumanė susituokti.

ATENAI, Graikija, Birželio 1 — Graikijos archeologų komisija oficialiame komunikate praneša, kad ji mano, jog atrastas senovės didvyrio Leonido kapas.

Leonidas, Spartos karalius 480 metais prieš dabartinę met-skaitlinę su 1,400 kareivių kovojęs prieš daugelį kartų didesnę

Vieškelis, Siekiantis Jūrų Lygį ir Sniegais Padengtas Virškalnes

LIMA, Peru. — Šiomis dienomis atidarytas čionai aukščiausias pasaulyje vieškelis, kuriuo važiuodami keleiviai galės matyti nepaprastai besikeičiančius vaizdus.

Naujas vieškelis prasideda jūros lygumos aukštumoje ties Lima miestu. Peru respublikoje, o už penkių valandų kelionės automobilium vieškelis jau pakilęs tris mylias nuo jūros lygio, arba 1,600 pėdų aukščiau Pike kalno, Colorado valstijoje, viršukalnės. Arba keleivis, pradėdamas kelionę nuo Lima miesto, keliauja per tropišką sritį, o už penkių valandų kelionės jau keliauja sniegais apdengtomis viršukalnėmis.

Naujasis vieškelis jungia Peru respublikos sostinę su rytinėmis Anų pašlaitėmis, su Pačulpa. Pirmiau su šiomis vietomis susisiekdavo jūromis.

Xerxo armija ties Thermopylae praėjimu, bet buvo nugalėtas, priešų nukirstas ir prikaltas prie kryžiaus.

Štai kas pasidarė, kai trys traukiniai susikūlė Ohio valstijoje. Šale masės sudaužytų prekinų vagonų dar žuvo trys žmonės.

NIKOLAI OSTROVSKY

Iš Rusų Kalbos Vertė PETRAS

KAIP UŽSIGRUDĖ PLIENAS

ROMANAS

(Tęsia)
Kiekvienas išėjo į progos pasipirti koją, dažnai visai be jokios priežasties — taip tik pagal įprotį: nupataikau ką nors šeiminei — ji del vyro girtuoklyvimo ant visų buvo pikta — kerčė sykį, antrą per suką. Pabėgi nuo jos į gatvę, o kur eisi, kam pasiskysi? Motina už keturiolika metų, o ir pas ją prigludus nėra... Dirbtuvė negeriau. Tenais viską tvarkė šeiminko broilis Mylėjo tas būrybė iš manęs juokus krestė. "Paduok, — sako, — man tą geležį." — parodo ant žemės ir kampa, kur kalvio žaizdras. Aš tenais, čiupit geležį į ranką, o ji ką tik nukalta ant žemės guli pajodus, sugriebi — nuodegi pirštus iki gyvos mėsos. Sauki nuo skausmo, o jis juokais trūksta. Aš to visko neįskenčiau, pabėgau pas motiną. O ji neturi kur manęs padėti. Išvežė ji mane atgal pas vokiečį, vežė ir verkė. Trečias metais mane pradėjo po biskutį mokinti šaltkalvio darbo. Nežūtenka savo valdžią tęsė. Pabėgau aš vėl bet šiuo sykiu aš patraukiau į Starokonstantinovą. Šiame mieste aš gavau darbą kilbasinėj ir išdirbau tenais virš pusantų metų. Pralodė mūsų šeiminkas savo įmonę ir, neužmokėjęs mums už keturis mėnesius nei vieno grasio, kur tai dingo. Taip aš iš tos lindybės išsinesdinau. Sėdau į traukinį, Zmerinokį išlipau ir nuėjau darbo ieškoti. Ačiū vienam depo darbininkui, atėjūtė jis mano padėti. Sužinojė, kad aš šį tą apie šaltkalvystę nusimanau, jis emės už mane, kaip už savo giminitį, pas viršininką prašyti darbo. Pagal mano augalotumą man davė septyniolika metų, ir pastojau dirbti kaip

šaltkalvio pagėibininkas. Čionais aš devintus metus dirbu. Tai tiek kas link mano praclies gyvenimo, o apie dabartinį jįs viską žinote.

Artiomus kepure nusisuostė kaktą ir giliai atsiduso. Reikalinga buvo pasakyti pats svarbiausias, pats sunkiausias del jo dalykas, nelaukiant, kad kas nors paklausia, ir, truktelėjęs antakių, jis tęsė savo pasakojimą.

—Kiekvienas gali manęs paklausti, kodėl aš nesu bolševikų eilėse dar nuo to laiko, kada užsiliepsnojo revoliucija? Ką aš galu j tai atsakyti? Juk man iki senatvės dar toli, o štai tik šiandien suradau čionais kelią. Ką gi aš galu slėpti? Pražiūrėjom mes tą kelią, mums dar 1918 metais, kada prieš vokiečius streikavo, pradėti reikėjo. Aš tiktai 1920 metais ėmiausi už šautuvo. Baigėsi pietinis karas, sumetėm baltuosius į Juodąsias jūras, sugrįžom mes atgal. Čionais šeimyna, vaikai... Išvėliau aš į ūkininkystę. Bet kada mirė mūsų draugas Leninas ir partija paskelbė viešą atsisaukimą, pažiūrėjau aš į savo gyvenimą ir supratau, ko jame trūksta. Nežūtenka savo valdžią apginti, reikalinga visos šeimos vietoj Lenino, kad sovietiška valdžia, kaip geležinis kalnas tvirtai stovėtų. Mes privalom patapti bolševikais — juk tai mūsų partija?

Paprastai, bet su giliu nuosirdumu užbaigė šaltkalvis pasakoti savo biografiją ir numetęs nuo pečių sunkų svorį, išsitiesė visu ūgiu ir laukė klausimų.

—Gal kas norite apie ką nors paklausti? — pertraukė tylą Sirotėnka. Zmonių eilės sujudėjo, bet iš salės ne iš

sykio. Juodas, kaip valabas, peckuris, kuris atėjo į susirinkimą tiesiog nuo garvežio, šuktelėjo sprendžiamai:

—Apie ką ji mes galim klausyti? Argi mes jo nežinome? Duokit jam partinę knygutę — ir užbaigtas dalykas!

Stambaus sudėjimo, įraudęs nuo karščio ir įtempimo kalvis Gilukas šaltai murtelėjo:

—Toks nenuslys į pašaitę, bus tvirtas draugas. Leisk balsavimui, Sirotėnko!

Užpakalinėse eilėse, kur sėdėjo komсомоlciai, pakilo vienas mažai pastebimas iš patamsio ir paklausė:

—Tegu draugas Korėginas pasakos, kodėl jis persikėlė gyventi į ūkį ir ar neatitrukia jo ūkininkavimas nuo proletariško psichologijos?

Salėje pasigirdo neužgirtinas užsėsys, ir kieno tai balsas užprotestavo:

—Kalbėk paprasčiau, rado kur skambinti...

Bet Artiomus jau atsakinėjo.

—Tas nieko, drangai. Sis vyrukas teisingai pastebėjo, kad aš ant žemės apsigyvenau. Tai teisybė, bet nuo to aš savo darbininkiško sąžinės negaradau. Tas viskas baigta su šia diena. Persikelsiu gyventi su šeimyna arčiau prie depo, bus čionais saugiau ir tikriau. O tai man nuo tos žemės sunku alsuoti.

Dar sykių sudrebėjo Artiomos širdis, kada žiūrėjo į mišką pakeltų rankų, ir jau neįsąjandamas savo kūno svorio, nuėjo į savo vietą. Užpakalyje išgirdo Sirotėnkos balsą:

—Vienbalsiai.

Trečiuoju prie prezidiumo stalo atsistoję Zacharas Bružakas, Nekalbus senas Polentovskio pagėibininkas, pats jau senai patapęs mašinistu, baigė pasakoti apie savo gyvenimą ir, kada priėjo prie paskutiniųjų dienų, pasakė tyliai, bet visiems buvo gerai girdimai:

—Aš užbaigti turiu apie savo vaikus. Ne del to jie mirė, kad aš į užkampį su savo širdgėla pasislėpėia. Jų žuvimo aš neužpildžiau, bet štai vado mirtis man akis atidarė. Apie praitį jūs manęs neklausinėkite, dabartinis mūsų gyvenimas prasideda iš naujo.

Zacharas, nuliūdęs prisiminimais, nuliūdo, bet kada jo nei vienas neužkabino griežtais klausimais ir vienbalsiu rankų pakėlimu priėmė į partiją, jo akys prašvito, ir žilanti gaiva daugiau nenusiviro.

Iki vėlyvos nakties tęsėsi apžvalga tų, kurie ėjo į pamainą. Priėmė į partiją tiktai pačius ištikimiausius, tuos, kuriuos gerai žinojo, pertikrinę visą jų gyvenimą.

Lenino mirtis šimtus tūkstančių darbininkų padarė bolševikais. Vado mirtis neįsklaidė partijos eilių. Taip kaip medis, giliai įleidęs savo milžiniškas šaknis į žemę, nenudžiūsta, jeigu jam kas nors upiauna viršūnę.

Skyrius VI

Prie jėjimo į svetainės koncertinę salę stovėjo dviesė. Ant augalotojo rankovės su pensne akiniais — raudonas kaspinas su užrašu "komendantas."

—Ar čionais posėdis ukrainiškos delegacijos? — paklausė Rita.

Augalotasis oficiališkai atsakė.

—Taip! O kame dalykas? — Pavelikite jeiti.

Jis, laikydamas pusiau užtojęs jėjimą, apžvelgęs Ritą, pareiškė:

—Jūsų mandatas? Įleidžia tiktai delegatus su tam tikromis kortelėmis. Rita išsiėmė paukuotomis raidėmis knyguotę. Augalotasis perskaitė: "Narys Centralinio Komiteto." Oficiališkumą nuo jo kaip ranka nuėmė, iš sykio paliko malonių ir "savų."

Rita nuėjo tarpkėdžių ir pamaciūs liuosą vietą atsisėdo. Delegatų pasitarimas, matomai, buvo užsibaigęs. Rita klausėsi pirminkaujančio kalbos. Jo balsas pasirodė jai pažįstamu.

—Taip tai, draugai atstovai! Atstovai į suvažiavimą ir delegacija į Sovietus išrinkta. Iki pradžiai lieka dar dvi valandos. Pavelykit dar syki patikrinti atvažiavusiųjų į suvažiavimą delegatų sąrašą.

Rita pažino Akimą: tai jis skaitė skubiai santraukų pavardžių.

Atsakymui pakilo rankos su raudonais ir baltais mandatais.

Rita klausė su įtempta dome.

Štai viena pažįstama pavardė: —Pankratovas.

Rita pažiūrėjo į pakeltą ranką, bet eilėse sėdinčių negalėjo įžiūrėti pažįstamo kroviko veido. Skubiai bėga pavardės, ir tarp jų vėl žinoma — "Okunevas" ir tuojaus pasukį ją kita — "Žarkis."

Zarkį Rita mato. Jis sėdi visai netoli, pusiau pasisukęs į ją. Štai jos pamirštas profilis... Taip, tai Vania. Keletą metų jo nemačiau.

Skubiai ėjo pavardžių išsūkimas, ir staigiai iš jų privertė Ritą kruptelėti: —Korėginas.

Toi priešakyje pakilo ir nusileido ranka, ir keista — Ustinovičai kankinančiai norėjo pamatyti tą, kuris buvo vienvardis su jos žuvusiu draugu. Ji, neatitraukdama akių, žiūrėjo tenais, iš kur pakilo ranka, bet visos galvos atrodė vienodos. Tuomet ji atsistojo ir nuėjo pasieniui prie pirmųjų eilių. Akimas nutilo. Subildėjo atitraukiamos kėdės, delegatai garsiai pradėjo kalbėtis, pasipylė jauni juokai, ir Akimas, stengdamasis peršaukti salę triukšma, susuko: —Nepasivėlinkite!... Didžiajam teatre... septyniose valandose!... (Bus daugiau)

Lietuvoje

RCPINSIS DARBO JEGOS PASKIRSTYMU

Kaunas. — Vidaus reikalų ministeris gen. Skučas, sveikindamas Darbo Rūmų visumos suvažiavimą, gegužės 6 d. tarp kitko pareiškė, kad dabar teks kreipti daugiau dėmesio ir į žemės ūkio darbininkų būklės pagerinimą ir lygiagrečiai su pramonės darbininkais jais rūpintis. Neturi būti sunkių ir psidūnių, bet visi lygiai traktuojami. Mūsų krašte yra pakankamai darbo jėgų, o kaimuriose srityse net perdaug. Atsiranda be darbų. Tačiau iš kitos pusės ir darbo pasiūla yra didelė. Vasarą žemės ūkiuose dažnai trūksta darbo rankų. Ir dabar, atėjus vasaros sezonui, pradėjo plaukti darbo jėgos reikalavimų. Todėl vyriausybė turės eiti į pagalbą ir paskirstyti darbo jėgą po kraštą taip, kad ji prisidėtų pilnumo prie reikalingų vertybių sukūrimo. Vyriausybė teks pasirūpinti kad laukų darbininkų plūdimas į miestas būtų sustabdytas. Manau, kad po 1-2 metų tą klausimą pavyks visi išspręsti ir šį neomažumą pašalinti. Numatomas išleisti įstatymas kuriuo bus steigiami arbitražiniai teismai, kurie turės spręsti tarp darbininkų ir darbdavių kilusius nesupratimus.

Kad darbininkai būtų tikri savo ateitimi, kai jie dėl senatvės ar invalidumo negalės dirbti, reikia, kad jie gautų pensiją, kaip ir kitiems tarnautojams ji duodama. Šis klausimas jau yra svarstomas ir manau, kad jis bus teigiamai išspręstas. Valstybė visa darbo pajėga yra svarbi. Tai gi ir darbininkų juodoji ranka yra brangi.

10 PILVIŠKIEČIŲ BUVO KALTINAMI PRIKLAUSE NELEGALIAI PARTIJAI

Vilkaviškis. — Saugumo policijos Vilkaviškio rajonas buvo gaves žinią, kad Antanavo kaimo ir dvaro gyventojai Juozas Baltrukonis, Marė Kupėniskaitė, Jonas Ryliskis, Jonas Juodviršis, Jonas Škačkauškas, Aleksandra Venčūtė, Juozas Vyšniaskas, Mikas Kudzma ir Vincas Klapatauskas priklauso slaptai komunistų bolšev. organizacijai, o kai kurie jų ir laiką nelegalios literatūros. Padarius kratas pas kai kuriuos įtariamusios iš tikrųjų buvo rasta nelegalių atsiskaitimų.

Kvočiant dalis įtariamųjų vienos kitą pradėjo apkaltinti ir, surinkus kt. įrodymų, aukčiau minėti asmenys buvo patraukti tieson. Rūmai jų bylą ir sprendė.

Rūmai ne vieno nepripažino kaltu už priklausymą slaptai komunistų organizacijai (už tai gresia iki 8 metų sunk. darbų kalėjimo), bet V. Klapatauską pripažino kaltu už laikymą nelegalios literatūros ir nubaudė vieneriais metais paprasto kalėjimo, bet įskaitant ligi teismo iškalėtą laiką ir jis laikomas bausmę atlikusiu.

NUBAUDĖ

Kaunas. — Už š. m. gegužės 3 d. sukeltą Zem. Naumiestyje, Tauragės apskr., triukšmą, kurstymą vienos visuomenės dalies prieš kitą ir svetimo turto gadinimą bei naikinimą, vidaus reikalų ministerio nutarimu, remiantis Sustiprintos apsaugos įstatymu, Jokūbas Birskis, Armonas Kriauza, Adolfas Kremeris, Vincas Štoltikas, Kazys Girskis ir Antanas Šepelis atiduoti vieneriems metams, o Antanas Avižius ir Julius Vismontas šešiams mėnesiams į priverčiamojo darbo įstaigą.

Už sukeltą š. m. gegužės 4 d. šveksnoje triukšmą, kurstymą, minios ir neklusausios policijos

Stasys Gailius, Mykolas Šaulys ir Antanas Ešelis atiduoti vieneriems metams į priverčiamojo darbo įstaigą.

ISVAZIUOJA KONCERTUOTI Į UŽSIENĮ

Kaunas. — Operos solistai p. Zaunienė ir p. Kučingis išvažiuoja koncertuoti į užsienius: p. Zaunienė į Lenkiją, o p. Kučingis į Estiją ir Suomiją. P. Zaunienė dainuos Varšuvoje ir Vilniuje, o p. Kučingis Talino ir Helsinkio radijofonose. P. Zaunienė Vilniuje koncertuos gegužės 22 d., o p. Kučingis Talino radijofone gegužės 15 d. ir 18 val. 25 min., Helsinkio radijofone geg. 17 d. 19 val.

LENKŲ MISKAS JAU PLUKDOMAS Į LIETUVĄ

Kaunas. — Vilniaus laikraščiai praneša, kad jau pradėta į Nemuną ir Nerį leisti miško medžiaga, kurią Lenkijos miškuose užpirkto Lietuvos medžio sūdikas.

Kaip žinoma, sindikatas buvo užpirkęs apie 90 tūkst. ktm. miško medžiagos, bet kadangi dėl Klaipėdos prie Vokietijos prijungimo sindikatas nepriklausomos Lietuvos teritorija neveikia, tai su lenkais sutartis pakeista ir dabar mišką perka "Lietmedis". Ir perka tik apie 30 tūkst. ktm. nes sindikato užpirkto kiekio negalima spėti nei atgabenti, nei apdirbti. Dabar visas užpirktas miškas bus plukdomas užpėmis.

Lenkai sindikatu buvo prigaminę daug miško medžiagos, tai daugumą tos miško medžiagos jau pardavę kitiems eksportieriams ir žymiai aukštesne kaina, nes miško medžiagos kaina pasaulinėje rinkoje paskutininiu metu pakilus.

Į Lenkijos atplukdytą mišką apdirbs br. Kamberis lentiūvėj, kurią Miškų dep-tas keletiemis metams yra išnuomavęs.

GIRTAS PRADEJO ŠAUDYTI KITUS IR PATS NUSISOVĖ

Kaunas. — Vienam vakare Žemaitių g. 57 nr. vienoj šeimoju buvo svečių — civilinių ir necivilinių žmonių. Ta proga vašin-tasi ir iškerta. Apie 22 val. p. lictis V., būdamas neblaivus, pradėjo ieškot priekabių ir jtarinėti svečius, kad lenų prie jo žmonos ir t. t. Paskui pil. V. pradėjo svečius vaikyti, grasinti žmonai. Ta proga jis ir šaudyti pradėjo iš didelio kalibro pistoleto. Šovė į žmoną, bet nepataikė ir tik apdegino plaukus. Paskui šovęs pats. Sau jau geriau pataikė: — jis persišovė galvą.

Smarkiai sužeistas V. nugabintas karo ligoninėn. Jo gyvybė esanti dideliame pavojuje.

VEL KONTRABANDA

Keleivinis traukinys tarp Vilkaviškio-Pilviškių, apie 20 kilometrų nuo sienos, muitinės valdininkai sulaukė 25 m. vyrą, pasivadinusį Pr. Žebrausku, pas kurį, padarę kratą, tarp baltinių specialiai pagamintame krepšyje rado 234 žiebtuvus, 3 kg 210 g žiebtuvėliams akmenėlių ir 13 kaladžių lošiamų kortų. Sulaukiantis aiškios, kad prekes gavęs Kybartuose iš nepažįstamo žydo, kuris sakė lauksias jo Kaune, o už nuvežimą žadėjęs sumokėti 25 litus.

Už šią kontrabandą Pr. Žebrauskas teismas nubaudė 11,372-25 litų arba 11 mėn. arešto.

NUOLATINIAI GAISRAI

Suv. Kalvarija. — Per sausio, vasario ir kovo mėnesius įvyko keturi gaisrai ir keli pasikėsinimai padegti. Degdavo, daugiausia vidurdnaktį, apie 1-2 val. Kadangi buvo įsitikinta, kad

tai esama padegimų, tai turto savininkai pasisamdė privačius sargus ir miesto savivaldybė paskyrė daugiau panaktinių, gatvės buvo apšviestos per visą naktį ir be to, savivaldybė buvo paskyrusi 500 litų premijų tam, kas išaiškins padegėją. V. 8 miesto tarybos posėdyje jau buvo nutarta elektrą gešinti 23 val., nes gaisrų epidemijos jau nėra. Po nutarimo, 22 val., pasigirdo sirena ir, Kapų g. je liepsnojo ūkininko Šerelio kluonas ir jame sudegė: visi ūkio padargai, du arkliai ir akselinė mašina. Kluonas buvo neapdraustas. Šereliui, bandžiusiam jėiti į degantį kluoną, vos tik atidarius duris iš kluono išbėgo vyriškis. Policija stropiai veda kvotą. Tikimasi, kad padegėjas šiuo kart jau bus išaiškintas.

NUSISOVĖ MOKYTOJAS

Suv. Kalvarija. — Balbieriškių mokyklos mokytojas a. j. ltn. Balulis buvo gavęs 3 mėn. pataisymui sveikatos ir gyvenimo savo tėviškėje S. Kalvarijos vals., Brazavo kaime. Gegužės 7 d., 14 val., vienu pistoleto šūviu nusišovė. Paliktame laiške atsiseiškina motiną ir prašo dėl jo mirties nieko nekaltinti. A. a. mokytojas Balulis buvo jaunas, nevedęs, turėjo ketetą tūkstančių litų sutaupe. Su kaimynais sugyveno gražiai ir visų buvo mylimas. Paskutinėmis dienomis buvo gavęs raštą V. 13 d. stoti sveikatos tikrinimo komisijon.

NUBAUDĖ GABŲ MEISTERI

Suv. Kalvarija. — Punsko nuovados policijos viršininkas sužinojo, kad jo nuovados ribose yra meisters, kuris perdirba brankonierius šautuvus. Padarius kratą pas Siupinaitį Adolfą, 29 m. amžiaus, gyvenantį Punsko vals., Zovodos kaime, buvo rastas šautuvas ir paaiškėjo, kad jis dirba ir taisyti kitiems šautuvus ginklus neturėdamas tam leidimo. Už tai policija iškėlė jam bylą. Kalvarijos apylinkės teismas Siupinaitį už brankonierinimą ir darymą bei taisyimą šautuvų ginklų nubaudė vienas metais paprasto kalėjimo.

KARIUOMENĖS VADAS KAIŠADORYSE

Kaunas. — Gegužės 14 d. Kaišadoryse įvyko didelės iškilmės. Trakų šaulių rinktinė minėjo savo sukaktuves, į kurias apsilankė kariuomenės vadas gen. St. Raškis, Šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius ir kt. Po pamaldų Kaišadoryų aikštėje išsiriškiausien Kaišadoryų rinktinės šaulių daliniamis gimnazijos auklėtiniais ir gausiai susirinkusiai visuomenei kariuomenės vadas pasakė kalbą, skatinėdamas šaulius dar daugiau dirbti, dar daugiau branginti savo tėvynę, dar tvirtiau laikyti ginklus savo rankose ir dar ryžtingiau ryžtis ir aukotis už savo tautos ir valstybės reikalus.

Kalbėdamas apie tuos laikus, kada jis pats, Lietuvai besikuriant 1919 m., kovojo Zasių, Žiežmarių, Vievio ir kitose šios šaulių rinktinės vietose, kariu-

menės vadai prisiminė ano metu partizanai pasisamdė privačius šaulių tarpe visada viespatautų pakilusi ir patriotiška pirmųjų savanorių ir partizanų dvasia. "Nors gyvename ir neramius laikus, bet jokiū būdu neturime nusiminti, kaip tik atvirkščiai — tokie laikai turi sukelti mūmyse pasiryžimo dirbti, aukotis ir gintis. Mūsų mažoje tautoje neturėtų būti vietos nesantaikos ar susiskaldymo kirminui, nes jis mus ne stiprintų, bet silpnintų, o dabar Lietuva turi būti stipri, vieninga ir pasiryžusi. Daug dirbkime, bet dar daugiau tikėkime dėl savo laisvos ir nepriklausomos ateities, ir tada ta ateitis turės būti ir bus gera, laisva ir nepajklusoma. Tik vis pirmyn, šauliai. Pirmyn už garbę ir tėvynę."

SIAULIŲ VISUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Kaunas. — Gegužės 14 d. Šiauliuose įvyko gausus visuomenės susirinkimas, kurį atsilankė žemės ūkio ir švietimo ministrai. Žemės ūkio ministras prof. Dr. Krikščiūnas savo kalboje pabrėžė, kad Lietuvai netekus Klaipėdos krašto kilo eilė ūkinų sunkumų, kuriuos pašalinti reikalingas griežtas bei energingos priemonės. Dėl to imtasi didžiausio taupumo ir, kur tik galima, sumažintos išdų išlaidos. Vyriausybė nusistatiusi nuo liepos 1 d. iki metų pabaigos įvesti nepaprasto mero mokesčius, kurie tačiau palies daugiausia tik prekybininkus, pramonininkus ir laisvųjų profesijų žmones. Pakelti muitai prabangos dalykams, be kurių galima apsieiti. Šiomis priemonėmis tikimasi biudžetą subalansuoti normaliai. Surinkti į bankus indėlius, kurių nors nedidelė dalis per praėjusius nerimo savaites buvo iš bankų išėjusi, Lietuvos Bankas pakėlė diskonto nuosmį ir kiti bankai ir kredito įstaigos padarys tą patį.

Atsakydamas į klausimą, žemės ūkio ministras pareiškė, kad peržiūrimos kultūrinių ūkių reikalais sutartys su dvarininkais ir kur jos bevykdomos, tai kelios iš jų jau nutrauktos, o dėl kai kurių dar laukiama teismo sprendimas. Šių ūkių tikslas buvo padėti skleisti žemės ūkio kultūrą kaime, o jeigu jie išnaudojami tik privatiems interesams, tai tos žemės turės būti padalintos bežemiams ir mažžemiams. Vyriausybė nagrinėja ir žemės ūkio darbininkų, vieškalių taisyso linų prekybos radi-kalios reformos, darbo prievolės, numatoma išleisti prekybai tvarkyti įstatymą ir kitus aktualius reikalus ir artimiausioje ateityje numato juos išspręsti.

LIETUVOS PRAMONĖS ĮMONĖS

Kaunas. — Šių metų pradžioje Lietuvoje buvo 1.316 pramonės įmonių su 38 227 darbininkais ir tarnautojais. Svarbiausias pramonės centras — Kauno miestas, kur metų pradžioje buvo 409 įmonės su 15.204 darbininkais. Be to, Kauno apskrityje veikė 41 įmonė. Atmetus Klai-

Rytmečio atspindžiai Lietuvos kariuomenės vasaros kareivinių rajone.

Vilniuje Atrasta Trečioji Pilis

Siuo metu Vilniaus ir ne tik Vilniaus mokslininkai ir visuomenė gyvena sensacijomis, kurią padarė Vilniaus universiteto muziejaus vadovybės Bekešo kalno kasinėjimai, per kuriuos užtikta Didžioji Lietuvos kunigaikštijos trečioji pilis. Vilniuje. Kasdien surandama nemaža archeologinių iškasenų, kurios padės mokslininkams iširti ir pačią pilį, ir D. Lietuvos kunigaikštijos istoriją, ir senovės lietuvių kultūrą.

Senovės Vilnius turėjo tris pilis. Dvi jų — Gedimino ir Žemutinė pilis — gerai visoms žinomos; neblogai mokslininkų ištytos ir aprašytos. Tuo tarpu trečioji pilis lig šiol nebuvo surasta, nebuvo net žinoma jos vieta.

Kad buvo Vilniuje dar trečioji pilis — vadinamoji Kreivoji pilis — byloja apie tai senovės dokumentai ir kronikos. Bet tos žinios labai negausios. Teįstengia konstatuoti patį pilies buvimą faktą. Iš kronikų žinoma, kad 1390 m. Konrado Valerodo vadovaujami kryžiuočiai apsupo šią pilį, pilį sugriovė ir sudegino. Pily buvo nemaža lietuvių, kuriems vadovavo vienas D. Lietuvos kunigaikštis.

Konradas Valerodas rašytame Romos katalikui laiške gyrėsi, kad jam pavykė pilį užimti pirmuoju puolimu, tačiau kitų

dvejų pilių dėl blogo oro negalėjęs užimti ir lietuvių gynimosi palaužti. Vėliau Vilniaus igula buvo sustiprinta ir kryžiuočiai priversti trauktis atgal ir be Jo gailos pagalbos, su kuria jis vilniečiams lietuviams skubėjo. Kryžiuočių puolimų daugiau Vilniuje nebuvo. Pats Konradas Valerodas 1393 m. mirė.

Tiek lig šiol buvo žinų apie trečiąją Vilniaus pilį. Kur šis pilis buvo? Ilgus laikus mokslininkai suko ir kvaršino galvas, norėdami atsakyti į šį klausimą. Prieš karą rusai šios pilies ieškojo beveik po visą Vilnių ir buvo priėję išvados, kad Kreivoji pilis greičiausia buvusi Bokšto kalne. Prie jų hipotezės palinko ir lenkų mokslininkai, kurie manė, kad trečioji pilis yra daug senesnė, negu Gedimino pilis ir bus kur nors Bokšto kalne. Buvę pradėta kalno kasinėjimai, bet nesurasta jokių istorinių pėdsakų, kurie bylotų ten pilį buvus.

Prieš šešerius metus pilis buvo visai netikėtai surasta 1933 m. vasarą buvo Vilniuje didelis ir smarkus lietus. Vanduo gatvėse pakalnėse griovius išrašė. Po lietaus praeviai pastebėjo iškyšulį, kuriame buvo aiškiai pastebima molinių indų šukų, gyvulių kaulų ir medžio nuodėgulių ir įvairių gelžgalių. Tuojau buvo susizimota su Vilniaus universiteto muziejaus vadovybe, kuri nustatė, kad išplauti radiniai yra senų laikų ir byloja gyventojus kada nors čia buvus.

Nuo to laiko prasidėjo Bekešo kalno kasinėjimai. Atkasta 250 m. plotas ir vadinamam kultūriniam žemės sluoksny surasta nuodėgulių, peleny, indų skeveldrų, kiaušinių lukštų ir įvairių geležies ir vario daiktų. Mokslininkai, patyrinėję iškasenas, nustatė, kad čia būta trobesių, kurių sudegta.

Trobesių būta 50 m. aukštumo; nuo Vilniečs upės vandens aukščio. Kadangi trobesių stovėta gana aukštai ir prie jų priėjimas buvo sunkus, tai padaryta išvadų, kad tie trobesiai čia buvo pastatyti gynimosi sumetimais, nors didesnių žymių, kad čia pilis būtų buvus nebuvo surasta.

Šį pavasarį jau daugiau iškasta iškasenų ir pagal jas aiškiai nustatyta, kad čia buvo senovės Vilniaus trečioji pilis. Patirta iš dviejų kultūrinių žemės sluoksnių, kad trobesiai du kartu čia statyti. Laikotarpis buvo daug maža penkių metų. Dabar jau yra žymių, kad ir trečią kartą trobesiai statyti ir juose gyventa. Trečio sluoksniu tyrinėjimai davė praėjusią savaitę labai gerų rezultatų. Būtent, gegužės 13 d. rasta molinis indas. Inde supilta sudeginto gaidžio palaikai, aiškiai matyti jo apdegęs skeletas.

Mat, lietuviai pagonys degindavo kulto sumetimais dievams gaidį, kurio degėsius surinkdavo

puodą ir pakasdavo toj vietoj, kur turėdavo statyti pastatus. Šalia to, visuose sluoksniuose rasta daug įvairių iškasenų: keramikos, moterų papuošalų iš vario (vario žiedas), žuvies ašakos, kiaušinių lukštų ir vieną geležinį kardo rankenos apkaustymą.

Pagal iškasenas, visų pirma, pagal keramiką, rytinio tipo vario raktus ir Baltijos tipo geležinius raktus ir kitus radinius nustatyta, kad čia būta trobesių ir gyventojų gyventa XII—XIV amžiuje. Ypatingai gausu keramikos. Tais laikais puodžiai lipdė puodus iš molio gabalų. Tų daugiausiai viralui puodai. Surasta apgrazių iš profilio indų, kuriuos lietuviai, išskrusiai, vartojo gerti. Papuošalai primena Vilniaus krašto XI — XIII amžiaus laikų iškasenų papuošalus.

Surasta antpečių likučiai, geležinių ginklų nuotrupos, sagtys, tai rodo, kad gyventojų tarpe būta raitelių ir turtingų žmonių. Rasta apdegusių rūgių ir kviečių puodė.

Dar ligšiol nesusekta trobesių. Šiuo laiku mokslininkai įsitikinė, kad čia būta trečiosios pilies, kuri buvo XIV am. ir kuri buvo sudeginta. Pilies turėta aiškus strateginis pobūdis.

Spėjama, kad ši pilis buvo anksčiau pastatyta negu Gedimino.

Jeigu tyrinėjimai neabejotinai nustatys, čia buvusią pilį, tai paaiškės, kad netoli Gedimino pilies paliai Tris Kryžius už 200 — 300 m. stovėta Kreivosios Pilies, kurią sugriovė Konrado Valerodo kryžiuočiai.

Vilniečiai

Ispanijos Fašistai Atmoka Naziam Apelsiniais

BERLYNAS. — Po Jaugelio mėnesių, kurių laikotarpyje berlyniečiai negalėjo gauti nusipirkti daugiau vieno ar dviejų apelsinų, šiomis dienomis ant berlyniečių statų pasirodė daugiau apelsinų.

Šis nepaprastas Vokietijoj apsišėikimas paeina iš to, kad Frankas pradėjęs apelsiniais mokinėti Vokietijai karo skolas, kaip to reikškinio nebūtų buvęs, nes vokiečiai jau senai padėti ant karo lauko maisto. Kitos rūšies maistas, benzinai, varis, nikelis, tekstilės išdirbiniai ir kiti produktai nelengvai gaunami, nes taupomi karo laikui.

Šiomis dienomis Pensilvanijos valstijoj, Shenandoah apylinkėj sugriuvo privatinė Robert Galigano anglių kasykla, iš kurios jis savo naudai kasė anglis. Griuvimas 75 pėdų gilumoj uždarė ir patį kasyklos savininką. Iki jį atkasė pašaliniai žmonės, truko 63 valandas. Ištrauktas ant viršaus angliakasy s pirmiausia paprašė cigareto.

Vaidzdis iš Druskininkų apylinkės. Smagu ir gera vasaros atostogų metu moksteiviui pažvejoti gintinės ežere ir savo tautiečiams papasakoti mokyklos suole įgytas žinias.

SKAMBA LIETUVIŠKOS DAINOS PIRENĖJU PAPĖDĖSE

Žemuosiuos Pirenėjuos, Naujame koncentracijos lageryje

(LAISKAS IŠ CAMP DE GURS)

Po kelionės, užtrukusios visą naktį, mūsų traukinys pagaliau sustojo Olorono stotyje. Mus, eilinį apie 1200 vyrų transportą, vedė į naują lagerį B a s s e s P y r e n e e s (Žemųjų Pirenėjų) departamente, kuris yra visai kitam Prancūzijos krašte, arti Baskų sienos. Iš stoties mus vedė ispaniškais (respublikoniškais) sunkvežimiais. Greitai pasiekėm naują koncentracijos lagerį — C a m p d e G u r s.

Atvykus lagerin tuoj krito į akis tvarkingai, eilėmis pastatyti barakai, susikirstyti kvartalus. Plot — salelėm vadinamus. Barakai: ilgi mediniai pastatai, su dvjomis — iš abiejų galų po vienas, — durimis, lentų grindimis. Apačioje jie kiek platesni, berods, didesnės talpos sumetimais taip pastatyti, atrodo, kad jie yra tyčia kiek išsiskęstę ir priūpę, įdant tvirtinai ir solidariai žemėje stovėti. Abiejose šonuose padaryti langeliai, uždenjami į viršų atidaromomis lentų langinėmis.

Kiekvienam tekiam barake telpa apie 70 vyrų.

Moterų šiame lageryje nėra nė vienos.

Kiekvienam plot — kvartale yra bent 24 barakai, vartuvė ir sanitarinį punktą įskaitant. Be to, pakraščiuose įrengta vandentiekio krantai ir šviestai. Tarp atskirų kvartalų dar statoma maudyklės, dušai. Mume lagerin atvykus darbininkai dar buvo nebaigę tvirti vielių užtvartų ir kitų įrengimų statyti.

Lagerio pakraščiais nutiesta siaurojo geležinkelio linijos, kurios tarnauja asenizacijos reikalams. Dundėdamas ir uždarus pažūčiu motoru kasdien važiuoja kažkur už lagerio, skardinių apvalių dėžių prikrautomis platformomis "traukinys".

Šiame lageryje tūpys apie 20.000 vyrų.

Internacionalai jau visi čia atgabenti. Nuo ankščiau jau gyvena šiame lageryje baskai (apie 5000) ir ispanai lakiniai. Mes, internacionalai, užimam 4 kvartalus, apie 1500 žmonių talpos kiekvienas. Trumpu laiku ir čion susiorganizuoja grupėmis pagal tautybes. Baltikų grupė teko du baraku. Viename iš jų įsikūrė skaitlingiausioji grupė — latviai, o

mes, lietuviai (mūsų dabar yra 24 vyrai) įsikūrėme kitame, kartu su estais.

Iškraustę į visai tuščius, taip sakant, grynomis sienomis barakus, tuoj griežniais padaryti juos gyvenimui tinkamais. Iš sunkvežimiais atvežtų sūdų greitai buvo įrengti "miegamieji". Iš lentgalų ir pagalių, kurių mums nepasavykome už lageryje, o pakraščiais tebedirba prancūzai darbininkai, buvo daromi namų apyvokos daiktai. Pirma diena visomis visomis barakais tebuvo girdėti traktėjimas, posūkėjimas, nenutištąs bildėsys. Darbėčios ir vikrios rankos su paprasčiausiu instrumentų pagalba greit pridarė lentynų, stalų, stalių, suolų ir kartais visai gražiai atrodančių kėdžių ir kėdučių. Mūsų elektrotechnikai iš kažkur ištraukė elektruos laidų ir lemputę, jie tuojau apšvietė kai kuriuos barakus. Tai atliko jie gan vikriai: pririša prie vienos galo akmenėlį ir švyt per ištiestas tarp barakų elektruos laidus; permeta viena, permeta antrą. Dvisakiais, kaip vanago nagais, užlenktais galais, tie užsikabina už vielių, ir vakare pas mus barake šviesa: žiba elektra, kaip lauke, taip ir viduje. Tačiau prancūzų sargybos viršininkai, matyt, palaikė tai kiek rizikingu ir pavojingu elektruos energijos naudojimu (nors mūsų čion yra kitokios nuomonės) ir po kurio laiko paprasė tuos laidus nūrinti. Užtat žadama įvesti elektruos šviesą į visus barakus.

Taip atrodo koncentracijos stovykla Prancūzijoje, kurioje laikomi visi savanoriai, neturintys kur vykti. Čia yra ir arti 30 lietuvių ugalinčių grįžti į savo tėvyne. Reikia reikalauti, kad Lietuvos valdžia leistų jiems grįžti į tėvyne, nes jie bus reikalingi Lietuvos gynimui. Pavėikšlą prisimintė draugas Lapinskas, Liaudies Balso bendradarbis.

Kad nebūtų nešamas barakų vidun purvas, mūsų vyrai pradėjo tvarkyti nedidelius takelius gražiai įgrįsdami juos tuščiomis konservų dėžutėmis ir kitokia po ranka turima medžiaga. Kai kur net sukamos gražios lisyvės — klombos, išleisti juose akmenėliais internacionalų trikampiu ženklai, o kiti mėgstą žolynus, bet neturint gėlių sėklų prikašiojo sužadinti svogūnų galvelę. Apokrita.

Čion netrūksta žmonių su įvairiausiu prasmataumu, su visokiomis profesijom.

Be savų bardaskučių ir kirpėjų, bei įvairių kitų amato ir verslo žmonių atsirado net ir savas "5 minučių" fotografas, su aparatu, berods, jo paties gamybos. Nors jo lygšiol padarytos nuotraukos nepasizymėjo nė menškumu, nė panašumu, bet tai nesvarbu, gal vėliau pagerės.

Šiame lageryje gyvenimas, apskritai, yra daugiau racionalizuotas ir standartizuotas. Visi barakai atrodo vienodai. Kiekvienam kvartalui yra įrengtos vienkio tipo virtuvės, kur įvairių grupių virėjai verda vienokio tipo puodus iš vienokių produktų, nors ir ne visai vienokio skonio valgius. Bet tai jau virėjų reikalas. Ilgos tvarkingai išsiričiavę barakų eilės, vielių pertvaromis paskirstytos į kvartalus. Tarp kvartalų nutiestas plentas. Barakai yra kokios 10 metrų atstume viens nuo antro.

Netoli lagerio čion plentas H e n d a j e s linku. Pastaruoju metu greta plento išaugo keleta restoranėlių pastatytų, berods, iš tokių pat medžiagos, kaip ir mūsų barakai. Juos lanko prie lagerio dirbą darbininkai ir netoliese esančių lagerio sargybos barakų kareiviai. Sekmadieniais kai gražus oras, šis plentas pasidarė apylinkės kaimų gyvenvietę.

ypač jaunuomenės mėginama pasivaikšioti vieta. Prie to restoranų sostoja iš toliau atvykusiu prancūzų automobiliai. Mat, pastaruoju metu mūsų lageryje yra gan daug dainuojama; mūsų vyrai užsispyrę suorganizuoti geresnės nacionalinį ir chorą. Štai tos lageryje skambančios įvairių tautų dainos, tur būt, tai ir traukia ateiti sekmadienį prancūzus čion pasivaikšioti. Kartais atbėga prie vielių tvoros mergučių ar berniukų ir meta lagerin cigarečių pakelius. O suaugę šio neapmokamo koncerto nekviesti klausytojai iš tolo mosuoja rankom ir skarelėmis, nes prisitartinai prie lagerio jiems draudžiama.

Atvykus mums į šį lagerį paūro oras; porą dienų buvo sau lėta ir gražu, o dabar, kiek prašivies ir štai, jau vėl barbenas stambūs lašai į barakų stogus. Lietuvių grupė nuo pat atvykimo į čion pradžios, pradėjo organizuoti gyventi, kad neleistų veltui laikui.

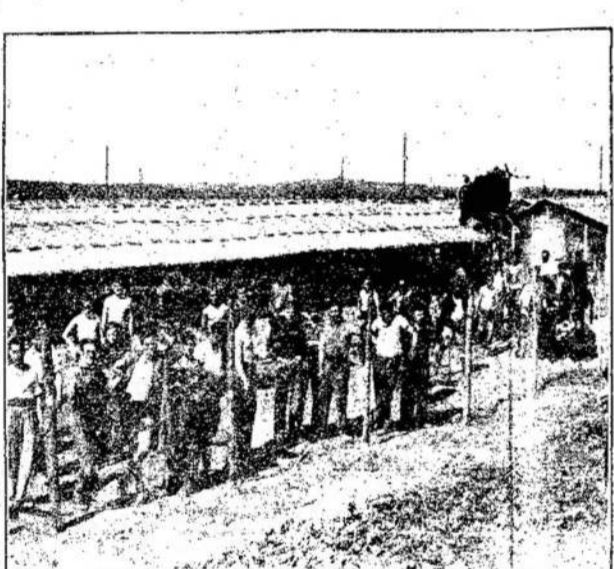
gudrybes, kurias mūsų vyrų "jaunos galvelės", kartais nevalioja lengvai suvirškinti.

Darbas t. y. mokslas, eina greitu tempu, nes šis priversto neveiklumo laikotarpis turi būti išnaudotas: mažiau išmokslinę turi pavirti tuos savo draugus, kurie turėjo laimės daugiau mokytis, daugiau studijuoti.

Taigi, kaip vienas šposininkas lenkas pasakė: ar mes šiame lageryje ne specialistus ruošime. Išeis, sako, iš čia žmonės išmokę gerai anglų, prancūzų, vokiečių ir kitas kalbas. Vyrukai, kurie ankščiau, prieš patenkant šiai lagerin, vos temokėdavo nušutintai kaliai su medžiakocių peiliu šerius nugaruoti, iš čion išeis pirmos rūšies bardaskučiai ir kirpėjai.

Mūsų grupė yra žmonių su aukštesniu ir aukštuju mokslu. Mes, pavyzdžiui, turime nuostabią mediciną, daktarą g. Buvo ir daugiau mediku, bet jie apledo prieš kurį laiką lageryje.

Jau ankščiau pradėtas lavinimosi ir švietimosi darbas čion ne tik kad intensyviai, bet ir planingai vedamas. Sudarytos grupės aritmetikos, lietuvių kalbos, gramatikos, kurios paskirstytos į skyrius pagal to daugiau ar mažiau yra pažengę priekini mokslieviai. Be šių dar yra prancūzų kalbos grupė, o pavieniai

Viena iš patalpų koncentracijos stovykloje, Prancūzijoje, kur laikomi Ispanijos gynėjai, tarptautinės brigados kariai, jų tarpe ir arti 30 lietuvių. Paveikšlą prisimintė draugas E. Lapinskas, vienas iš Lietuvos savanorių, kovojusių Ispanijoje, dabar patekęs į koncentracijos stovyklą.

mokos anglų, ar kurios kitos kalbos. Vienas kitas dar studijuoja ispanų kalbos gramatiką, kad praktikoje įgytas Ispanijoje žinias dabar teoretiskai pagilinti. Yra vyrukai pasižymėję ištverme ir atkaklumu. Taip B a l y s K. taip atsidejęs mokos aritmetikos, kad

jis nuo ryto ligi vakaro, nebent tik išskiriant valgio pertraukas, nepaleidžia sąsiuvinio ir piestuko iš rankų.

Net ir pliaustant ilgais prancūziškos duonos bandais mūsų vyrų kalba, kad porcijos būtų "tiemsoginiai proporcingai", o ne "atvirksčiai proporcingai" paskirstytos.

Geros rankos paleisti ir iš tolimo Kauno atskridę visų skyrių "Sakalėliai" bei lietuvių kalbos gramatikos, turi pagilinti gimtosios kalbos mokėjimą. Linksniučių paslaptis stengiamasi suvokti su nemažesne tyda, kaip dar prieš kurį laiką buvo stengiamasi suprasti naujo, dar nematyto kulkošvaizdžio ar kurio kito pabūklų mechanizmą.

Is kitos pusės, mokytieji draugai, kaip pav. J o n a s S e i u s parodė neabejotinai pedagogišką gabumą, jis kantriai ir nesijurdindamas aiškina trupmenų vardiškių bendrinimus, procentų skaičiavimą ir kitas aritmetikos

Gegužės pirmąją, nežūrint j tai, kad prancūzų GGT nutarė dirbti, mes neturėm, šventim. Tiesa, — be mūsų, be vėlavų, be mitynų, o mūsų "atirėkai" ne tik kad kapitaletam, bet, apskritai, niekam nepakenkė. Tačiau ši diena kiekvienos grupės buvo paminta kaip — nacionaliai, tautiška.

Visa baltikų grupė susirinko po pietų lietuvių barake. Pakalbėta apie šios dienos ir tautų solidarumo šventės reikšmę apskritai ir apie tai, ko ji šiems daugelyje kitų ir net pačioj Prancūzijoje pabrėžiama.

Per pračiūtį į Montrealą Sūny ir Dukterij Pasaipinė Draugiją gauti 50 naujų narių, daugiausia 15 metų turinti mūsų jaunuoliai, antroji vietoj stovinti draugijos vicepirmininkas E. Vilkis, kuris turi 12 punktų ir laimi antrą dovaną. Trečią dovaną laimi taip pat mūsų draugijos valdybos narys, gavęs 10 punktų. Taip pat yra visa eilė draugių bei draugų, prirašiusių po šešeta ar mažiau narių.

Visiems, pasidarbuosiems Montrealo Sūny ir Dukterij Pasaipinė Draugijos vardu turinuoširdų acū. Tačiau draugai ir draugės, nežūrint, kad mūsų draugijos vaju pasibaigė, malonėite pakalbinti lietuvius, ragindami juos prisirašyti prie mūsų pasaipinės draugijos. Iš to bus nauda ne tik prisirašytiems naujiesiems nariams, bet ir pačiai pasaipinei draugijai — ji taps stipresnė. Tiesa, daug žmonių jau priklauso prie pasaipinių draugijų, tačiau mūsų organizacijos neprivalo prieiti prie nustovėjimo lygio, nuo kurio jau nebegalėtų augti. Per šį vaju prirašėme daug jaunuolių, bet ateityje turime daug daugiau prirašyti, nes čionai yra dirva jiems kultūriniai auklėtis.

M. Gudas

Bendram Darbui Pasiryšimas

MONTEAL.—Buvusios Lietuvos vyriausybės brutališkas pasielgimas su Šiaurės Amerikos štraičieriais ir jos vidaus bei užsienio politikos užsienio tarpe sukėlė Lietuvos vyriausybės nepasitikėjimą. Tad nestebėtina, kad dabartinio Lietuvos kariuomenės vado generolo Raštiko kalba, raginanti remti ginklų fondą, mums yra kelia nepasitikėjimą. Tūi sako: "aš negaliu atkurti ginklų fondą, nes su mano pinigais nupirktais ginklais gali šaudyti mano tėvus ar brolius, jų neseniai tas buvo daroma."

Pakalbinus tokias žmones pagelbėti Klaipėdos krašto pabėgėliams, jie atkerta, būk iš to krašto bėgti tik vien smetoniniai valdininkai ir žydų tautos piliečiai. Arba, kitaip sakant, jų supratimu vien tik liaudies išnaudotojai. Tačiau tie žmonės nesupranta, ka nuo Hitlerio smurto bėgti liet. viai, žydai ir kitų tautų žmonės buvo laisvės troškėjai, o mūsų pareiga juos paremti, kad naujoji vietoj jie galėtų

va r g e . . ." ir dar kai ką. Daug juoko sukėlė vieno esto dainelė, kurios refrainu yra kažkoki bežodžiai garsai, panašūs į mauro maurojimą . . . Toj estų liaudies dainelėj esąs apdaruojamas vokiečių baronas, kaip jis estų valstiečių išguitas eina skūstis pas kaizerį.

Taip bėga mūsų dienelės, nors ir nepamasyti, kad nepastebimai. Ne be to, kad dažnai girdėti klausimas: kuomet gi mes iš čia išeisim? Tačiau galėtų ir labiau nusibosti, bet tam nėra laiko.

Ten toli, už aukštos, suraizgytų spygliuotų vielių tvoros, kalvose žaliuoja javų laukai, naujais šviesiais žaliais lapais puošias medžiai ir krūmai.

Tolimoj baltuoju aukštųjų Pirenėjų viršūnė.

Ir pamažu slenka krūtinėn noras, širdį spaudžiantis troškimas: eiti ten, ligi pat kalnų, eiti ten, ligi pat kalnų, eiti tiesiog neatsigrįžtant, palikant užpakalyje spygliuotas vielas barakus ir tarp jų išklampotą purvą.

1929 m. gegužės 6 d. Camp de Gurs, (Basses Pyr.) Sect. internat. Groupe Lithuanienne. (Liet. Žinios)

Pasekmingas Pasaipinės Draugijos Vajus

MONTEAL.— Per pračiūtį vaju į Montrealą Sūny ir Dukterij Pasaipinė Draugiją gauti 50 naujų narių, daugiausia 15 metų turinti mūsų jaunuoliai, antroji vietoj stovinti draugijos vicepirmininkas E. Vilkis, kuris turi 12 punktų ir laimi antrą dovaną. Trečią dovaną laimi taip pat mūsų draugijos valdybos narys, gavęs 10 punktų. Taip pat yra visa eilė draugių bei draugų, prirašiusių po šešeta ar mažiau narių.

MONTEAL.—Buvusios Lietuvos vyriausybės brutališkas pasielgimas su Šiaurės Amerikos štraičieriais ir jos vidaus bei užsienio politikos užsienio tarpe sukėlė Lietuvos vyriausybės nepasitikėjimą. Tad nestebėtina, kad dabartinio Lietuvos kariuomenės vado generolo Raštiko kalba, raginanti remti ginklų fondą, mums yra kelia nepasitikėjimą. Tūi sako: "aš negaliu atkurti ginklų fondą, nes su mano pinigais nupirktais ginklais gali šaudyti mano tėvus ar brolius, jų neseniai tas buvo daroma."

M. Gudas

Prancūzijos kariuomenė parodoja Paryžiaus gatvėmis.

Atkurti savo gyvenimą. Tuo simtai naujų rėmėjų, kad lengvai galėtume reikiama sumą sukelti.

Ką pasakys pakelti klausimu įvairūs komitetai, organizacijos, paraprijos, pašalpinės draugijos? Mūsų nuomone šis reikalas būtų viena kamaliu bendras darbas Lietuvos naudai.

M. Gudas

Savo reikalus veskite per tuos būžininkus, kurie skelbia LIAUDIES BALSĄ.

Lietuvaitė Plautė Taisytoja BIRUTE DUDONAITĖ. Atliekame visoki kultūrinį plautų ir nagų papuošinimą. Specialis permanentas su mašina ir be mašinos. 2515 Centre St. — Montreal

Dr. J. O. Villeneuve. Venerinių Ligų Specialistas. Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują. Ofis valandos: 1 iki 9 v.v. 1107 St. Denis St., Montreal. Netoli Dorchester St.

Daktaras H. Rosenfeld's. Oficinas M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.E.P.D. Gydytojas. Kalba Lietuviškai. Valandos: 2-4 val. po piet., 7-8 val. vak. ir sutyl susitarimo. 4539 Park Ave. Montreal, Que.

Photografuoti Vėsuvių Grupės Darau Padidimuis. Ir Atlieku Visus klus Fotografijos Darbus. 23 ST. CATHERINE ST. W. MONTREAL, QUE.

23 ST. JAMES ST. E. Kamb. 28 MONTREAL, QUE.

Tel. PL. 9659, Gov. DO. 5947. Advokatas J. M. Rosenfeldas. Kalba Lietuviškai. Atlieku visus teismų pataravimus, parpinu pilietybės dokumentus, įgaliojimus, morgiečius ir kt. 20 St. James St. E. Kamb. 28 MONTREAL, QUE.

Tel. HA. 8477. Dr. J. O. Villeneuve. Venerinių Ligų Specialistas. Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują. Ofis valandos: 1 iki 9 v.v. 1107 St. Denis St., Montreal. Netoli Dorchester St.

Dr. DORA GORDON. DANTISTE. Kalba Lietuviškai. 5136 Park Ave., Montreal, Que. VALANDOS: 10-12 val. ryto, 2-6 v. po piet. ir 7-9 val. vak. Penktadienį ir šeštadienį vakaras sutyl susitarimo.

Tel. LA. 1894. J. SKINKIS. Lietuvius Siuvėjas. Siuvame sutyl miteros iš geriausiu medžiagų vyriškus ir moteriškus drabužius. 2006 ELDREY ST. (Kampus Ontario St.). MONTREAL.

Tel. LA. 4411. Daktaras H. Rosenfeld's. Oficinas M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.E.P.D. Gydytojas. Kalba Lietuviškai. Valandos: 2-4 val. po piet., 7-8 val. vak. ir sutyl susitarimo. 4539 Park Ave. Montreal, Que.

Tel. DD. 1000 DD. 2500. Valandos: 4 — 5 po piet ir sutyl susitarimo. Daktaras Rabinovičius. Chirurgas Specialistas. Turu savo kognicę, egzaminuotą ir gydan įvairias ligas. Darau visokias operacijas ir persvietimus (X-Rays). Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams pagiginta kaina. 201 ST. JOSEPH BLVD. WEST MONTREAL, QUE.

ENGLISH SECTION

Published Every Friday

Addressing all correspondence for the English section "English Section"

BANGOS CHORUS AFTER A BUSY SEASON VOTES FOR HOLIDAYS

TORONTO, Ont. — As a progressive cultural organization of the Toronto Lithuanian colony, the Bangos Chorus has done a tremendous lot of work. And that, only due to the fact that every chorister, did his bit.

Our dynamic teacher, Anthony Murkis, deserves a big thanks, for only because of his patience and hard work with us, the Bangos Chorus was able to become as popular as it is now.

The Bangos Chorus is probably the only organization amongst the Lithuanians which carried on through the season without a breathing spell, on to new achievements and triumphs.

The season was begun with a three act opera "Nebaita Kova". That opera was a huge success, drawing a record audience that ever attended any Lithuanian concert in Toronto. Two weeks later the Bangos Chorus appeared on the program of "Liudies Balsas" concert, with another short opera "Cigona", and some new songs.

Following these two big concerts, the Chorus was invited to fill out a part of the program for the Ukrainian Progressive Organization, later for the Hungarian organization. Then it went to work preparing for the Mikas Petrauskas' anniversary, at which it appeared with new songs.

After this successful concert we were again approached by the Ukrainians, this time to fill out a whole evening's program for them. At the same concert our young people showed their remarkably good acting talent, in a one act melodrama "The Light".

Right after this concert for the Ukrainians, the chorus started preparing for the Rochester appearance from which it has just returned.

So, as you see, we have done much in little time and besides the aforementioned concerts we appeared at other smaller functions with duets, trios, quartets, and so on.

Our four-voice women's and men's choruses are something to be proud of. Also the girls' chorus, which came into prominence last winter and was greeted with thunderous applause everywhere. If you have also heard our young musicians and saw our actors, then you realize what a great amount of talent there is in our Chorus. And two of our choristers are excellent acrobats as well as actors. But to mention everyone separately would require too much space, for there is talent galore.

You ask, what about our soloists, well, there are no words that would explain the beauty of their songs and the clearness of their voices.

At our last meeting of the season, last Tuesday, it was decided to take a holiday during the hot months of the summer, until Tuesday, August 29th.

We talked about our successful appearance in Rochester, about the friendliness of the Lithuanians there and decided to at least partly repay for their kindness and interest in us, by organizing a "Midnight Picnic", to which we will invite the Rochester Lithuanians.

The committee is to approach the Lithuanian Cultural Committee on this question and invite them to participate in organizing such a picnic. It is to take place about the beginning of July, we hope that by inviting the Rochester Lithuanians we will at least partly repay them their kindness.

The chorus stopping work for the summer, nevertheless left the hands of the committee full with work, the greatest task will be the organization of the afore-mentioned picnic.

The songs committee is to find and prepare the path for an opera in the fall, also to get new songs for the coming season.

J. Murkis, who is to be one of the delegates to the L.L.D. conference in Montreal, has been appointed to greet the conference in the name of the Bangos Chorus. He will also greet the Montreal Jaunimo Chorus and invite them to Toronto, whenever it is most convenient for them.

This in short is the activity of the past season and the plans for the summer and beginning of the next season.

The Bangos Chorus treasury after the trip to Rochester which cost the Chorus almost \$50.00 is left almost empty, there's a little over \$2.00 left.

In closing I wish in the name of the committee to thank our teacher most sincerely and to wish him more strenght and patience for the next

season, in the meanwhile a good rest, also to thank our members of the Chorus who, have worked with the committee hard and persistently through our busy season for bettering of our mutual relations, and all choristers for their hard work and purpose in attaining success.

Happy and restful holidays to you all.

Chas. Degutis
B. CH. Chairman

The report of our appearance in Rochester will be published in next week's issue of English Section.

Pack Up Your Troubles

We mean what we say. Pack up your troubles, and take them along — to Winnipeg. In the usual trip the things that are most carefully packed are troubles. Every last one is jammed into the trunk locked air-tight, whereafter said trunk is stored carefully away in the furthest corner of the cellar. Then you toss a few clothing odds and ends a toothbrush and some books into a bag, throw the key to the trouble trunk over the fence, and away you go.

In other words, there seems to have been a prejudice against taking troubles along on a trip — but we propose you do exactly that. Take them to Winnipeg.

Why troubles, of all things. Suppose somebody opened the kit bag, or whatever you've tucked them away in. After all, remember what happened to Pandora. And why Winnipeg? I mean, Winnipeg is the gateway to the West, but it's 1,800 miles from Montreal and ditto from Vancouver and that's a long way.

It's the Youth Congress, the fourth to be exact. The Youth Congress movement is proud of that — proud of what has been accomplished. It's done really worthwhile things, and made steps in the direction of more — things like the Federal Youth Training program which reached 53,000 young Canadians last year. We young people want to do more — we know we can do more. That's why "pack up your troubles" throw in a mothball or two, and take them along to Winnipeg. They'll get a thorough airing there.

It sounds rather grim, even a trifle morbid to get so excited over trouble-packing — but it isn't, really. You may be one of the people who grew nervous when Ethiopia was overrun, worried when Spain was ravaged and China attacked. Austria, Checho-Slovakia, Memel, Albania followed in swift succession, and now you really have the jitters. Is Canada next on the program? What do you intend doing about it? What can your organization do about it? It's a safe bet that that's one worry which will be in nearly every traveller's bag.

Then there's jobs — a job for you — for that friend of yours who hasn't worked since he left school — for the half-million of my friends and your friends who are among the unemployed. There's security — something that hundreds of thousands have never known. The Government can provide jobs, and must provide jobs for youth, or write "Canada's Greatest Asset" off the books.

The Easterners will save special corners in their bags for this one — recreation. In B. C. and Alberta, Provincial Recreation Movements have been set up. The Easterners feel neglected — they are neglected.

Education, Health, Democracy — they are all on the list to be tackled by the travellers coming by train, first class, coach class, freight class — by bicycle, by motor, by thumb — but coming. A more representative, optimistic and determined group of "trouble-shooters" you'll not see anywhere.

You should be there too. The three days from June 30 — July 2 will be notable days for Canada and for youth. You can make their effect even more far-reaching — your help is necessary. Start in now to collect your troubles — discuss them in your club and get it to send a troubled traveller to Winnipeg. Get it to start building the fund now with which to send your spokesmen on in style — any style, but make certain he's there to tell the world about it — to get everything off his chest — to help in working out a solution. His trouble bag will be much lighter on the return trip.

New Advance

GENERAL KNOWLEDGE TEST

ANSWERS

1. Stella Minetaite.
2. Vicky Adams.
3. Monika Zavičiute.
4. Vicky Mikaitunas.
5. Joe Naujokaitis.
6. Emily Zavičiute.
7. Peter Repšys.
8. Albina Karpačiute.
9. Mike Minetas.
10. Teddy Skurdanskius.
11. Ida Visockas.
12. Vicky Laela.
13. Vicky Mikaitunas.
14. Stephanie Zuparkytė.
15. Stephen Williams.
16. Vincent Naujokaitis.
17. Bronius Petronis.
18. If you couldn't answer these questions, join up an acquaintance yourself better with these people. If you could, join up anyway and discover what fun you can have.
19. THE MONTREAL SONS AND DAUGHTERS' YOUTH SPORT CLUB.
20. How do you feel? Ca va bien, Jespere.

— Arthur Vitas.

Hints For Summer

As hot weather is almost upon us, we thought it would be a good idea to learn a few things about first aid. Many accidents occur during the holidays and often people do not know what to do before the doctor arrives. Here's hoping these simple lessons in first aid will be of help to someone.

If you happen to come across a person who is injured, there are two things to be done that are very important.

1. Keep the patient alive. For instance if a person has been drowning you must give him artificial respiration while someone else goes for a doctor.
2. Prevent further injury. For instance, if a person breaks a leg don't move him, because you will only make the fracture worse.
3. People who have been in an accident of any kind usually suffer from shock, that is they are frightened and feel chilly and weak. The way to treat shock is to:
  1. Keep the patient warm by covering him both under and over, rubbing the limbs towards the heart and applying hot water bags if they are obtainable.
  2. Giving fresh air by fanning, opening windows, keeping the crowd back, and loosening any tight clothing such as belts, collars etc.
  3. Turning the patient's head to one side as that he doesn't choke with his own tongue, because when a person is unconscious the muscles holding the tongue forward relax, and it falls back into the throat.
  4. Do not change the person's position unless absolutely necessary to avoid further injury because if, for example, the patient has any broken bones, you will only make the fractures worse by moving him without splinting the fractured limb.

Attention must first be given to breathing or severe bleeding. If the patient is not breathing you must give him artificial respiration before looking for fractures etc. If the patient is bleeding severely, you must stop it to prevent bleeding to death. DO NOT give alcoholic stimulants because alcoholics do not really heat the patient, but take heat away. A hot drink may be given if the patient is conscious. Look for the cause of the injury and remove it if possible. Next week — sunstroke and how to treat it.

SŪNŪ IR DUKTERŪ KANADOS LIETUVIŲ SAVITARPINĖS PASALPOS DRAUGIJOS 1-ma KUOPA

PIKNIKA

Sekmadienį, Birželio 4 Diena, Westone (Prie draugų Masių farmos)

VALGIAI — GERIMAI — SALTA KOSĖ

Sokiams gries gera muzika. Sokėjams — patogi platforma. Smagaus laiko praleidimui bus visokių pramogų.

Troka! — nuo Gore Vel Ave., pradėdant nuo 12 val. dieną. Kviečiami dalyvauti Toronto ir apylinkės lietuviai.

Pranešimai

Winnipeg, Man.

Piknikas

Siuomi pranešame visiems Winnipeg ir St. Boniface lietuviams, kad ateinantį sekmdienį, birželio 4 dieną įvyks pirmas piknikas, kurį rengia Winnipeg lietuvių svetainės komitetas su St. Boniface ukrainiečiais.

Pikniko vieta yra visiems žinoma, kuri randasi St. Boniface prie pat Western Canada Mills ir netoli ukrainiečių svetainės. Prasome visus atsilankyti pradžia 2 val. po pietų.

W. L. S. Komitetas

Septintos Kuopos Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos St. Boniface ir Winnipeg septintos kuopos mėnesinis narių susirinkimas yra perkeltas iš sekmdienio į antradienio vakarą, nes vasaros sezono sekmdieniais žmonės nori išvažiuoti į laikus. Todėl nutarta vasaros sezono, per tris mėnesius, susirinkimus laikyti antradienį vakarais.

Tuo būdu antradienį, birželio 13, vakare, 7.30 val. Susirinkimas įvyks Lietuvių Klube, 410 Manitoba Ave.

Prasome visus narius atsilankyti, nes bus daug svarbių reikalų aptarti, ypač draugijos suvažiavimo klausimais.

Taipgi pranešu visiems miestie ir provincijoje gyvenantiems nariams, kad pasirūpinumė apsimokėti narines duokles, nes jau randasi keletas suspendavimų. Tokie atsiliepkite į kuopos val-

Rengėjai

dybą, kad žinotų ką daryti.

J. Paliūnas

400 Bannatyne Ave., Winnipeg, Man. Protokolų Sekretorius

Montreal, Que.

A. diečių Domei

Pranešame, kad LLD 137 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks ateinantį penktadienį, tai yra birželio 2 d. 8 val. vakare — 01234 Charlevoix St.

Visi ir visos kviečiami skaitlingai dalyvauti. Ligi pasimatymo.

Kuopos Valdyba

Montrealiečių žiniai

Montrealiečiai! Nepraleiskite progos, ateinantį sekmdienį, birželio 4 dieną, Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos su Lietuvių Literatūros Draugijos abiem kuopom rengia antrą pikniką. Kaip žinote pirmas rengtas piknikas del lietaus nepavyko, tad prasome visų masiniai dalyvauti antrame piknike, kuris atsisbus visiem gerai žinomoj vietoj Tetreaultville parke. Į tenai nuvažiuoti galite Hochelaga strytkuriu, numeriu 84.

Pikniko pradžia 12 val., bet kas noritė pakvėpuot grynu oru, galite atvykti ir anksčiau, nes parkas visuomet atdaras.

Taip pat pastebiu, kad pirmiau buvo minėta, kad jokių ženkelių segiojimo nebus. Jeigu kas segios, tai nebus pikniko dalyvis. Pėreitą kartą mus ganta sutrukdė, bet tikimės, kad šiuo kartu tokio šopo neiksėrs. Tad dar kartą širdingai kviečiame visus Montrealo lietuvius ir lietuves atsilankyti ir užtikriname, kad atsilankę nesigailėsite.

Rengėjai

Dėkoju St. Boniface ir Winnipeg Draugėm Moterim

ST. BONIFACE. — Esu labai dėkinga draugėms moterims už suruoštą man "baby surprise party" ir už apdovanojimą mane gražia, brangia dovana.

Prie "party" suruošimo ir nupirkimo dovanos prisidėjo sekamos draugės: P. Steponavičienė, M. Purienė, A. Gudžiūnienė, V. Zavadskienė, A. Pranyš, A. Paliūnienė, E. Ginkuvienė, M. Buznienė, J. Kvederavičienė, J. Bukauskienė, O. Urbonienė, S. Jasulionienė, F. Laurinavičienė, C. Novogrodskienė, Z. Gustaitienė, P. Jauniskienė, F. Paknienė, A. Juz. ir A. Step. Visom viršų minėtom draugėm tariau didelį acių.

Taip pat esu labai dėkinga LLD 217-tos kuopos Moterų skyriui už nupirktą gražią dovaną. Nerandu žodžių, kuriais galėčiau draugėm atsidėkoti. Ta jūsų dovana sukėlė manyje daugiau ūpo ir energijos del ateities darbuotės ir plėtimo mūsų jaunutės organizacijos, kuriai sulgy savo išgalės visuomet padėsiu.

M. Vidrukienė

J. Grinskio Nauja Lietuviška Valgykla New Bill's Cafe

640 QUEEN ST. W., TORONTO Geras maistas ir patarnavimas. Kviečiu visus atsilankyti

Toronto Lietuvių Komitetas Klaipėdiečiam Sukelė \$47.25 Rinks Aukas Del Ginklų Fondo

TORONTO, Ont. — Pereitą antradienį įvyko Toronto Lietuvių Komiteto Lietuvoj Demokratijai Atsteigti susirinkimas, kurs padarė atskaitą iš nuveiktų darbų ir išdirbo planus del ateities.

Draugai Vitkui pridavus \$15.00 nuo Sūnų ir Dukterų Draugijos Toronto kuopos ir draugų Ylai \$1.00 nuo draugės Simonienės, bendra suma del klaipėdiečių pagėbelių pasidarė \$47.25 Komiteto manymu, Toronto lietuvių organizacijos ir nekurie pavieniai tą svarbų tikslą gražiai parėmė. Už tai taria didelį acių.

Priėjus prie ginklų fondo klausimo, po trumpų diskusijų prieta išvados, kad reikia padaryti tam tikras blankas ir pradėti rinkti aukas prie kiekvienos progos. Šį darbą tęsti, kol tūsis Ginklų Fondo vėjus, tai yra iki rugsėjo mėn., nes iki to laiko šis vėjus bus tęsiamas ir Lietuvoj. Nekurie komiteto nariai siūlė pasisakyti už nupirkimą tam tikro skaičiaus šautuvų ar kulbosvaizdžio, bet prie nutarimo neprieta.

Nutarta pasiūsti Lietuvos valdžiai laišką, išreiškiant komiteto paramą, tuo pačiu laiku ir pagėlavimą, kad politikai būtų suteikta anestetika.

Parengimų komisijai pavesta šią vasarą surengti didelį pikniką.

Draugai Ramanaukai del asidėjusių aplinkybių negalint eiti sekretoriaus pareigas, naujo komiteto sekretorium išrinktas draugas Vitkus. Turintieji kelianors reikalų kreipkitės pas Vitkų, 706 Richmond St.

Šiemet komitetas gerai pasidarbavo laike pirmosios gegužės apvaikščiojimo. Komiteto nariai išplatino ženkelių už \$11.45. Be

Mike's Custom Tailoring Siuvu vyriskus ir moteriškus geros rūšies drabužius. Pritaikymas garantuotas. Taipgi turiu gatavų. ROSEN, Mgr. 428 1/2 Queen St. W., Toronto

PRAGUE CAFE Slovakiška Restoranas Europiški valgiai — geras patarnavimas. 899 Main St. Winnipeg

New London Lunch Lietuviška Valgykla Savininkas J. KAMCHAITIS 668 Queen St. W., Toronto

Dr. F. Rybak M.D., C.M., M.L.C.C. Gydytojas, Chirurgas ir Akusieris. Atlieku įvairias operacijas Ošaso. 598 Selkirk Ave., Tel. 55 323 Rezidencija: 562 Alfred Ave., Tel. 54 000 Winnipeg, Man.

Harry R. Ranks Company GRABORIUS Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whithy. Laidotuvės net \$55.00 pigumo TORONTO

Lietuviai! Veskite Savo Reikalus Per DOMINION TICKET OFFICE 143 Queen Street West, Toronto, Ont. Phone WA. 6344 Seniausia ir patikimiausia laivakortė kontora. Gyvuoja jau 22 metu. Laivakortės, pinigų persiuntimas, plietybės popierių išėmimas, apraudra ir daugelis kitų patarnavimų. S. Heifetz, menedžeris

BOYKACH & BOYKACH Real Estate Agents Parduodame ir išrenduojame namus ir farmas. Išsklektuojame rėndas. Kas turite ty reikalų, kreipkitės pas mus. Daugeliu lietuvių esame patarnavę. 133 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

to, komitetas šiemet nesikreipė paramos į draugijas. Duokles į Pirmosios Gegužės konferenciją už 500 Toronto lietuvių ir už plakatus viso \$9.00 sukėlė komitetas. Pirmosios gegužės paminėjimas Labor Lyceumo komitetui davė \$11.45. Tai buvo didelis palengvimimas visoms organizacijoms.

Reporteris

Svečias iš Tolimų Vakarų

TORONTO Birželio 1.—Šiandien atlankė Liaudies Balso redakciją ir administraciją ką tik atvykęs iš tolimųjų vakarų, iš Edmontono, draugas S. Karvelis.

Draugas S. Karvelis yra LLD Ketvirto rajono sekretorius ir veiklus, energingas vakarų Kanados lietuvių veikėjas, delegatas į Lietuvos Literatūros Draugijos Kanados kuopų atstovų suvažiavimą, išrinktas atstovu vakarų Kanados kuopas. Ta proga draugas aplankė Winnipeg lietuvius ir užsuko Toronton susipažinti su Liaudies Balso įstaiga ir progresyviu lietuvių judėjimu.

Būdamas vieną dieną Winnipege, draugas S. Karvelis suėjo su tenimimais draugais ir atvežė Liaudies Balsui nuo draugo V. Lapeškos \$2.50 už išplatintas Liaudies Balsos kopijas.

Ketvirto rajono kuopos gerai padarė, kad pasiuntė į suvažiavimą drauga S. Karvelį, kuris parvėzė iš rytų daug patyrimų.

Red.

Tel.: Melrose 0318
Holywood Cafe Nauja Lietuviška Valgykla Savininkas J. RACKAUSKAS 223 OSSINGTON AVE. Kampas Ossington-Dundas

CITY BREAD Co. Ltd. & Workingmen's Bakery High quality Bread, Cakes & Pastries. Baked by Union Workers. 317 Stella Ave. Ph. 52 910 WINNIPEG, MAN.

Dr. F. Rybak M.D., C.M., M.L.C.C. Gydytojas, Chirurgas ir Akusieris. Atlieku įvairias operacijas Ošaso. 598 Selkirk Ave., Tel. 55 323 Rezidencija: 562 Alfred Ave., Tel. 54 000 Winnipeg, Man.

Harry R. Ranks Company GRABORIUS Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whithy. Laidotuvės net \$55.00 pigumo TORONTO

Lietuviai! Veskite Savo Reikalus Per DOMINION TICKET OFFICE 143 Queen Street West, Toronto, Ont. Phone WA. 6344 Seniausia ir patikimiausia laivakortė kontora. Gyvuoja jau 22 metu. Laivakortės, pinigų persiuntimas, plietybės popierių išėmimas, apraudra ir daugelis kitų patarnavimų. S. Heifetz, menedžeris

BOYKACH & BOYKACH Real Estate Agents Parduodame ir išrenduojame namus ir farmas. Išsklektuojame rėndas. Kas turite ty reikalų, kreipkitės pas mus. Daugeliu lietuvių esame patarnavę. 133 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Anglų kareiviai kovoja su arabais Palestinoj. Nauji Anglijos planai išsėskė naujus neramumus.

J. Grinskio Nauja Lietuviška Valgykla New Bill's Cafe 640 QUEEN ST. W., TORONTO Geras maistas ir patarnavimas. Kviečiu visus atsilankyti